

Kunnan osoitejärjestelmä

Ohjeet ja suositus

TEKIJÄ
Työryhmä

KANSIKUVA
Markku Axelsson

2. korj. painos
ISBN-10: 952-213-171-7
ISBN-13: 978-952-213-171-3
© Suomen Kuntaliitto
Helsinki 2006

Suomen Kuntaliitto
Toinen linja 14
PL 200
00101 Helsinki
Puh. (09) 7711
Faksi (09) 771 2291

Johdanto

Suomen Kaupunkiliitto julkaisi vuonna 1986 ohjeet osoitenimien ja -numeroiden antamisesta kaupungeissa (Kaupunkiliiton julkaisu B 207). Ohjeissa pääpaino kohdistettiin taaja-asutusalueiden osoitejärjestelmien yhtenäistämiseen. Suomen Kunnallisiitto antoi yleisohjeet haja-asutusalueiden osoitejärjestelmästä yleiskirjeessä nro 52/85. Suomen Kunnallisiitto, Suomen Kaupunkiliitto ja Finlands Svenska Kommunförbund julkaisivat vuonna 1988 ohjeet haja-asutusalueiden osoitejärjestelmästä ja osoitekartoista. Osoitejärjestelmien perustaminen ja kehittäminen sekä kunnissa että osoitteita hyväksikäyttävissä organisaatioissa jatkuu edelleen.

Toimintaympäristöt ovat muuttuneet ratkaisevasti verrattuna aiempien osoiteohjeistojen antamisajankohtaan. Ajantasaisen osoitetiedon merkitys osana tietoyhteiskuntakehitystä sekä yhteiskunnan toiminnassa yleensä, on edelleen kasvamassa. Tässä tilanteessa on katsottu tarpeelliseksi saattaa ajan tasalle, täydentää ja uudistaa aiemmin annettuja suosituksia ja ohjeita kunnan osoitejärjestelmästä. Laaditussa suosituksessa on pyritty ottamaan huomioon mm. tekniikan kehittymisen mukanaan tuomat uudet mahdollisuudet osoitetiedon käsittelyssä sekä sijainnin paikantamisessa. Osoitetiedon kattavuus, ajantasaisuus ja saatavuus ovat keskeisiä tavoitteita.

Osoiteohjeistus on laadittu Suomen Kuntaliiton työryhmässä, johon ovat kuuluneet seuraavat tahot ja henkilöt:

Ilpo Leino, Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö, SPEK
Janne Koivukoski, sisäasiainministeriö
Johanna Lehtonen, Helsingin kaupunki
Hanna Ikonen, Helsingin kaupunki
Jouni Salakka, Taksiliitto
Kai Paldanius, hätäkeskuslaitos
Marja Jantunen, Suomen Posti
Marja Viljamaa-Laakso, Espoon kaupunki
Martti Tiainen, Suomen Posti
Mikko Karhunen, tiehallinto
Reino Ruotsalainen, maanmittauslaitos
Rolf Ahlfors, Väestörekisterikeskus
Sami Suviranta, Espoon kaupunki
Samuli Miettinen, gps-kouluttaja
Tuula Määttänen, Vantaan kaupunki
Veikko Kurronen, Suomen Kuljetus ja Logistiikka ry, SKAL
Vesa Lahelma, Kurun kunta

Jussi Kauppi, Suomen Kuntaliitto
Karl-Erik Blomgren, Suomen Kuntaliitto
Markku Axelsson, Suomen Kuntaliitto (sihteeri)
Markku Haiko, Suomen Kuntaliitto
Matti Holopainen, Suomen Kuntaliitto (puh.joht./sihteeri)

Sisältö

Johdanto	5
1 Nykytilanne	6
1.1 Rakennusten osoitteiden antaminen ja osoitetietojen käyttäminen	6
1.2 Kunnissa käytössä olevat osoitejärjestelmät	7
1.3 Ei-kunnalliset osoitetietojärjestelmät	7
1.4 Osoiteasioissa havaittuja puutteita	8
2 Osoitteen ja osoitejärjestelmän rakenne	12
2.1 Osoitteiden antamista koskevat säädökset	12
2.2 Osoitekohteet	12
2.3 Osoitteen rakenne	12
2.4 Osoitteelle asetettavat vaatimukset	14
2.5 Osoitteen nimiosa	15
2.5.1 Muistonimet	16
2.6 Osoitteen numero-osa	17
2.6.1 Osoitenumeroitijärjestelmä	17
2.6.2 Osoitenumeroinnin kasvusuunta	17
2.6.3 Osoitenumeroiden määrä tonttia tai rakennuspaikkaa kohti	17
2.6.4 Kulmatalojen osoitenumerointi	17
2.6.5 Asuinhuoneistojen ja toimitilojen numerointi	19
2.7 Osoitejärjestelmä saarissa ja tieverkon ulkopuolella olevilla alueilla	19
2.8 Osoitteen paikantaminen ja koordinaatit	21
3 Kunnan osoitejärjestelmän perustaminen, ylläpito ja kehittäminen	22
3.1 Kunnan tehtävät osoitejärjestelmän perustajana ja ylläpitäjänä	22
3.2 Osoitejärjestelmän perustaminen ja ylläpito	22
3.3 Nimistöyhteistyö	23
3.4 Osoitejärjestelmän laajuus	24
3.5 Osoitejärjestelmän määrittely ja lähtötilanteen kartoitus	25
3.6 Yhteistyö osoitejärjestelmän laadinnassa ja ylläpidossa	28
3.7 Osoitejärjestelmien yhteensovittaminen naapurikuntien kesken sekä kuntaliitoksissa	29
3.8 Osoitetieto kunnan tietojärjestelmissä ja yhteydet valtakunnallisiin osoitetietojärjestelmiin	30
3.9 Osoitejärjestelmän merkitseminen maastoon	31
3.9.1 Maanteiden viitoitusjärjestelmä	31
3.9.2 Kunnan osoitejärjestelmän merkitseminen maastoon	31
3.9.3 Yksityisteiden nimikilvet	35
3.9.4 Rakennusten osoitenumerokilvet ja niiden sijoittaminen	35
3.9.5 Osoitteen merkitseminen saarissa	37

3.9.6	Hätäilmoitusohje lomarakennuksissa ja retkeilykohteissa	37
3.10	Tiedottaminen osoiteasioista	38
3.11	Osoitekartta ja sen laatiminen	39
4	Ulkoilu- ja retkeily- ja moottorikelkkaväylästäön viitoitus- ja pelastuspaikannusjärjestelmä	43
4.1	Pelastuspaikannusjärjestelmän rakenne	43
4.2	Pelastuskoodi	44
4.3	Reittikartta	44
4.4	Hätäilmoitusohjeet	45
	Liite 1a. Osoitenumeroinnissa noudatettavat periaatteet	46
	Liite 1b. Osoitenumeroinnista tiedottaminen kiinteistön omistajalle, Helsingin kaupunki	47
	Liite 1c. Esimerkki osoiteilmoituskirjeestä, Vantaan kaupunki	51
	Liite 2. Suosituksia katujen ja teiden nimikilvistä sekä rakennusten numerokilvistä	52
	Liite 3. Osoitekarttaesimerkit (© Genimap Oy)	60
	Liite 4. Paikannusmerkki	63

1 Nykytilanne

1.1 Rakennusten osoitteiden antaminen ja osoitetietojen käyttäminen

Suomessa käytetään rakennusten ja asuntojen osoitetietoa päivittäin yli 20 miljoonaa kertaa; käyttö on siis osa jokapäiväistä toimintaa. Viranomaiset ja kuljetusyrietykset käyttävät osoitteita yli 4 miljoonaa kertaa päivässä. Kansalaiset käyttävät osoitetta jokapäiväisessä toiminnassa 1–3 miljoonaa kertaa. Suomen Posti käyttää osoitteita keskimäärin 8 miljoonaa kertaa päivässä. Osoitteiden kirjoittajia on saman verran.

Rakennusten osoitteesta päättäminen ja osoitejärjestelmästä huolehtiminen on katsottu kunnan tehtäväksi, vaikka lainsäädännössä osoitejärjestelmän laatimisesta ja ylläpidosta ei ole kattavasti säädetty. Osoitteen perusta on osoitenimi. Nimistönsuunnittelusta on säädetty seuraavaa Maankäyttö- ja rakennusasetuksen (895/1999) 24 §:ssä:

”Asemakaava käsittää myös kunnanosien numerot ja mahdolliset nimet, rakennuskorttelien numerot sekä katujen ja mahdolliset muiden yleisten alueiden nimet.”

Nimikilpi ja pylvä tai nimikilpi voidaan tarvittaessa sijoittaa kiinteistölle tai kiinnittää rakennukseen maankäyttö- ja rakennuslain 163 §:n ja 161–162 §:ien mukaisesti sopimalla kiinteistön omistajan ja haltijan kanssa. Maankäyttö- ja rakennusasetuksen (895/1999) 84 §:ssä on säädetty osoitmerkinnästä seuraavaa:

”Rakennuksen omistajan tulee asettaa kadulta, muulta liikenneväylältä ja tontin sisäiseltä liikennealueelta näkyvään paikkaan rakennuksen ja porrashuoneen tunnusta ilmaiseva numero tai kirjain sen mukaan kuin kunta on asiasta päättänyt. Osoitmerkinnän tulee opastaa myös hälytys- ja huoltoajoa sekä muuta liikennöimistä kiinteistölle.”

Koko kunnan kattavan rakennusten ja asuntojen osoitejärjestelmää tarvitsevat ensisijaisesti turvallisuusviranomaiset. Osoitejärjestelmän puuttuminen alueelta tai sen toimimattomuus heikentää merkittävästi pelastustoimintaa hätätilanteessa. Hätäkeskukset tarvitsevat oikeat ja tarkat osoitetiedot, jotta apua antavat viranomaiset voidaan ohjata kohteeseen nopeasti ja varmasti. Toimiva jakeluliikenne, palvelu- ja muun liiketoiminnan tarpeet sekä matkailu ja vapaa-ajan liikkuminen edellyttävät kattavaa, ajantasaista ja jatkuvasti saatavilla olevaa rakennusten osoitetietoa ja yhtenäistä osoitetietojärjestelmää.

Kunnat luovuttavat rakennusten osoitetietoja omista tietojärjestelmistään Väestörekisterikeskuksen, kuntalaisten ja yritysten käyttöön. Väestörekisterikeskus luovuttaa rakennusten, kiinteistöjen sekä henkilöiden ja yritysten osoitetietoja kansalaisten, viranomaisten ja yritysten käyttöön. Väestörekisterikeskus välittää väestötietojärjestelmän kautta arkipäivisin keskimäärin noin 800 000 osoitetietoa eri käyttäjille joko henkilön asuinpaikka- tai pelkästään osoitetietoina.

Osoitetiedon käyttäjinä ovat väestökirjanpidon viranomaisten lisäksi lähes koko julkinen sektori ja iso joukko yksityisiä yrityksiä. Muuttuneet tai uudet osoitteet toimitetaan säännöllisesti noin tuhannelle julkisen sektorin asiakkaalle. Suuri osa asiakkaista on siirtynyt tai siirtymässä päivärytmiin eli osoitteet ovat asiakkaiden käytettävissä seuraavana päivänä. Lisäksi on noin 25 000 suorakäyttäjää, joilla on heti käytettävissään uudet osoitteet. Esimerkiksi Kansaneläkelaitos vie pelkästään osoitteet ja huoneistotunnisteet omaan järjestelmäänsä päivittäin, jotta voidaan tarkistaa, että esim. asumistukihakemuksien käsittelyssä hakemus kohdistuu oikeaan olemassa olevaan huoneistoon.

1.2 Kunnissa käytössä olevat osoitejärjestelmät

Kunta vastaa rakennuksen osoitteen antamisesta. Osoitejärjestelmää pidetään yllä kunnan rakennusvalvonnan, kaavoituksen ja mittaustoimen yhteistyönä. Kunnissa suunnitellaan nimistöä maankäytön suunnittelun yhteydessä. Kunnissa on nimistötoimikuntia. Joissakin kaupungeissa on nimistösuunnittelija.

Koko kunnan kattava rakennusten osoitejärjestelmä on käytössä lähes kaikissa kunnissa. Kunnat ylläpitävät myös omaa rakennusten osoitetietorekisteriä. Pääsääntöisesti kaikilla asuinkiinteistöillä on kunnallisten suositusten mukainen osoite. Vapaa-ajan ja toimitalakiinteistöjen osoitenumerointi oli maaliskuussa 2004 kesken vielä noin 100 kunnassa. Väestörekisterikeskuksen tilaston mukaan vajaasta kymmenestä kunnasta puuttuu koko kuntaa kattava haja-asutusalueen osoitejärjestelmä.

Haja-asutusalueiden osoiteistoja on laadittu monissa kunnissa yhteistyössä mm. Väestörekisterikeskuksen, Suomen Postin, maanmittauslaitoksen, pelastushallinnon sekä tiehallinnon kanssa. Väestörekisterikeskus on toimittanut yli 300 kunnalle asuin- ja kesämökkirakennusten perustiedot maksutta rakennuksen omistajan osoitetietoineen paperitulosteena ja/tai konekielisessä muodossa.

Kunnan osoitekäytäntö, toimintatapa osoitetta annettaessa ja paikalliset toimintaohjeet ovat muotoutuneet vähitellen käytännössä ja kunnallisten keskusjärjestöjen aiempiin suosituksiin perustuen. Ennen Järjestyslain (612/2003) voimaantuloa (1.10.2003) kuntien järjestyssäännöissä voitiin antaa ja yleensä annettiinkin yleispiirteiset ohjeet osoitenumeroiden ja porraskirjainten käytöstä sekä numerokilvistä. Kaikissa kunnissa ei kuitenkaan ole vahvistettuja yksityiskohtaisia ohjeita kunnan osoitejärjestelmästä ja menettelystä osoitteen antamiseksi. Kuntien rakennusvalvontaviranomaiset ovat antaneet useissa kunnissa osoitenumeroilpien teknisiä yksityiskohtaisia ohjeita.

1.3 Ei-kunnalliset osoitetietojärjestelmät

Myös ei-kunnalliset osoitetietojärjestelmät perustuvat kunnan antamiin rakennusten ja kiinteistöjen osoitteisiin. Merkittävimmät ei-kunnalliset osoitetietojärjestelmät ovat Väestörekisterikeskuksella, Suomen Postilla sekä muilla jakeluyrityksillä.

Väestörekisterikeskuksen ylläpitämä väestötietojärjestelmä sisältää koko maan viralliset tiedot Suomen kansalaisista ja Suomessa vakinaisesti asuvista ulkomaalaisista sekä heidän osoitteistaan. Lisäksi rekisterissä on tietoja koko maan rakennuksista, asunnoista, toimitiloista ja kiinteistöistä osoitetietoineen. Järjestelmään tallennettavat rakennusten lähiosoitteet rakennuksen keskipisteen koordinaattitietoineen ovat koko maan kattavan osoitetietojärjestelmän perusta. Väestörekisterikeskus ja maistraatit luovuttavat tietoja julkisyhteisöille, elinkeinoelämälle ja yksityisille kansalaisille hyväksyttävää tarkoitusta varten. Yksittäisiä osoitetietoja tarjotaan valtakunnallisesta osoitepalvelupuhelimesta.

Suomen Postilla on kaikki Suomen postinsaajat kattava osoiterekisteri. Suomen Posti vastaa postinumeroiden ylläpidosta ja muutoksista.

Maanmittauslaitoksen maastotietokanta sisältää koko Suomen tiestön tien- ja kadunnimet sekä osoitenumerot, jotka haja-asutusalueella perustuvat etäisyyteen tien alkupistees-

tä. Tiedot on tallennettu tieviivojen ominaisuustiedoiksi. Osoitenumerot on tallennettu viivasegmentin tarkkuudella (minimi ja maksiminumero kunkin segmentin vasemmalla ja oikealla puolella).

Tiehallinnon Digiroad-tietokanta sisältää koko Suomen tie- ja katuverkon sijainnin sekä keskeiset ominaisuustiedot reitin suunnittelua ja liikennetelematiikan tarpeita varten. Esimerkkejä ominaisuustiedoista ovat päällystetyyppi, leveys, pituus, nopeusrajoitus, kais-tamäärä, sillat, tunnelit, bussipysäkit, osoitenumerot sekä kääntymis- ja ajokiellot.

1.4 Osoiteasioissa havaittuja puutteita

Osoitteisiin liittyen on tunnistettu eräitä epäkohtia ja kehittämistarpeita eri toimijoiden näkökulmasta:

Nimistötyö

Useimmissa kunnissa ei ole käytettävissä kielitieteellisen koulutuksen saanutta nimistön-suunnittelijaa. Tilannetta pidettiin huolestuttavana lähes kaikissa kunnissa Kuntaliiton kyselyyn perustuvassa julkaisussa ”Kaavanimien hätäkaste” (2000).

Asemakaava-alueen nimistönmuutoksiin kaivattaisiin hallinnollisesti kevyempää me-nettelyä kuin nimien antaminen asemakaavassa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti.

Osoitteet kulmatontilla sekä kevyen liikenteen väylän tai torin varrella

Asemakaavoissa tontti saattaa rajoittaa kevyen liikenteen väylään, katuun tai toriin. Sa-malle tontille saattaa olla useita liittymiä. Nämä erityistapaukset on rakennuspaikkojen osoitenumerointia määrättäessä ratkaistu kunnissa eri tavoin ja se on aiheuttanut epäsel-vyyksiä asukkaiden ilmoittaessa osoitetietojaan. Monessa ei-kunnallisessa osoitetietojärjes-telmässä on varattu tilaa ainoastaan yhdelle osoitteelle, ns. ”pääosoitteelle” vaikka kunnat antavatkin kulmataloille pääosoitteen lisäksi myös ns. ”kakkososoitteita”.

Osoitenimistön ja osoitenumeroilpien maastoon merkintä

Kadun- ja tiennimikilpien merkinnässä maastoon on ongelmana mm. kilpien puuttumi-nen tai maastoon merkittyjen kilpien näkyvyys. Kadun- ja tiennimet sekä osoitenumerot ovat ajoneuvolla liikkumista ajatellen merkitty usein aivan liian kauas ajoväyliltä. Nimissä on myös usein kirjoitusvirheitä.

Kiinteistönomistajat ovat merkinneet rakennuksen osoitteen maastoon ja rakennuksiin puutteellisesti. Osoitteiston maastoon merkinnässä on puutteita etenkin haja-asutusalueil-la mutta jonkin verran myös asemakaava-alueilla.

Rakennusten ja porttikäytävien osoitenumerot voivat olla sijainniltaan huonosti näky-viä tai merkintä ei luontevasti sovi yhteen rakennuksen julkisivun kanssa. Myös porttikäy-tävien osoitemerkinnöissä on puutteita. As. Oy -muotoisia kadunnimikilpeen perustuvia asuntoyhteisöjen nimiä on paikoin sijoitettu rakennusten seinään kadunnimikilpiä muis-tuttavalla tavalla.

Rakennettavilla alueilla, joissa katuja jäsennellään uudella tavalla, on osoitteiden käyt-töönottaminen usein mahdotonta ajoittaa samanaikaisesti katujen rakentamisen kanssa, ja keskeneräisissä tilanteissa on vaikea löytää perille ja ymmärtää osoitteiden tulevaa toimi-vuutta ja opastavuutta.

Korttelin sisäisiä ”reittejä” nimetään jo asemakaavassa. Asunto-osakeyhtiöt laittavat tarvittavat kilvet korttelin sisällä. Yhtiöiden laittamat opasteet ja niiden sijoittaminen poikkeavat usein kunnan käytännöistä ja ovat tästä syystä vaikeakäyttöisiä sekä asukkaille että alueella vierailijoille.

Osoitteiston kattavuus

Osoitejärjestelmä on käytössä melko kattavasti kuntien asemakaava-alueilla. Haja-asutusalueilla osoitteistossa on puutteita. Väestörekisterikeskuksen tilaston mukaan vajaasta kymmenestä kunnasta puuttuu koko kuntaa kattava haja-asutusalueen osoitejärjestelmä.

Yleensä puutteet koskevat osoitejärjestelmän kattavuutta kunnan reuna-alueilla, loma-asutukseen käytetyillä alueilla ja erityisesti saarissa.

Osoitetiedon yksiselitteisyys

Pitkät ja moniosaiset osoitteet lyhennetään käytössä eri tavoin tai vaikeasti kirjoitettavia osoitteita kirjoitetaan väärin. Osoitteita tallennettaessa, välitettäessä ja käytettäessä ei aina käytetä alkuperäistä, kunnan tietojärjestelmään talletettua osoitetietoa.

Ajantasaisuus ja paikallistuntemuksen puute

Rakennusten osoitetietojen ajantasaisuusongelmat aiheutuvat osoitetietojen välitysmenettelyjen toimimattomuudesta ja hitaudesta. Paikalliset erot osoitetietojen ajantasaisuudessa ovat merkittäviä. Osoitetietojen ajantasaisuuden merkitys on kasvanut mm. poliisin ja pelastustoimen sekä kuljetus- ja jakelutoiminnan tarpeiden vuoksi sekä kunnallisten toimintojen ja palvelujen järjestämisvastuun laajentuessa ylikunnallisiksi kokonaisuuksiksi. Toimialueiden laajentumisen myötä paikallistuntemus sekä yksityisen että julkisen sektorin toimijoiden keskuudessa vähentyy jatkuvasti. Myös osoitekarttojen ja osoitetietopalvelujen ajantasaisuudessa on puutteita.

Osoitetiedon muutosten ylläpito ja välittäminen

Osoitemuutosten välittämisen menettelytavat vaihtelevat kunnittain.

Kunta välittää rakennusten ja kiinteistöjen yksittäisten osoitteiden muutokset väestötietojärjestelmään pääsääntöisesti maistraatin kautta. Usein menettely perustuu henkilökohtaisiin yhteyksiin maistraatin ja ao. kunnan osoiteasioista vastaavan kesken. Suuret kunnat välittävät rakennusten osoitetietojen massamuutokset ja päivitykset konekielisesti suoraan Väestörekisterikeskukseen.

Kuntaliitokset ja kuntarajat ylittävä yhteistyö osoiteasioissa

Naapurikunnissakin on käytössä samoja osoitenimiä. Kadun- ja tiennimi sekä osoitenumerointi eivät useinkaan jatku yhtenäisenä siirryttäessä kuntarajan yli. Kuntien osoitejärjestelmien epäjatkuvuus ja osoitetietojen päällekkäisyydet ovat merkittävä ongelma erityisesti hätäkeskusten toiminnassa. Kuntayhteistyön laajentuessa kuntaliitoksina ja muina yhteistyömuotoina yhä useammin palvelujen ja toimintojen tarkastelunäkökulma laajenee seudulliseksi. Seudullinen toiminta edellyttää yhtenäistä ja toimivaa koko seudun kattavaa osoitejärjestelmää.

Liikkumista opastavissa navigaattorijärjestelmissä ongelmallisiksi ovat osoittautuneet samannimiset katuosoitteet eri kunnissa. Navigaattorit saattavat ottaa kohteeksi satunnaisesti jonkin samannimisistä katuosoitteista.

Liikehuoneistojen tunniste

Huoneistonumeroinnin ja mahdollisen jakokirjainosan tiedot valmistelee yleensä rakennuksen suunnittelija yhdessä rakennushankkeen tilaajan kanssa. Kunnan rakennusval-

vonta välittää asuinhuoneistojen huoneistotunnisteet yhdessä rakennushankkeen muiden tietojen kanssa Väestörekisterikeskukseen. Sen sijaan liikehuoneistojen tunnistetta kunta ei nykyisellään välitä Väestörekisterikeskukseen. Väestörekisterikeskuksella on kuitenkin tekninen valmius ottaa vastaan myös liikehuoneistojen tunnistetiedot.

Saaressa olevan rakennuksen osoite

Tiestön ulkopuolisten kohteiden, erityisesti saarten ja joidenkin loma-asutusalueiden osoitejärjestelmät ovat puutteellisia osittain yhtenäisen ohjeistuksen puuttumisen takia sekä osittain kuntien resurssiongelmien vuoksi. Erityisesti tiettömien saarten rakennusten osoitteet ovat pääsääntöisesti antamatta. Loma-asukkaat haluavat yhä useammin osoitteen myös mantereella olevan tiestön mukaan. Samat saarten nimet kunnassa saman vesistön alueella tai kokonaan nimettömät saaret aiheuttavat ongelmia saarten osoitejärjestelmää laadittaessa.

Paikantaminen ulkoilu- ja vaellusreiteillä

Eksyneiden ja sairaskohtauksen saaneiden henkilöiden paikantaminen mm. ulkoilu-, retkeily- ja moottorikelkkareiteillä on ongelmallista. Kun henkilö ei tiedä eikä pysty ilmoittamaan tarkkaa sijaintiaan, hätäkeskuksen on vaikeaa opastaa apua antavat viranomaiset paikalle. Ongelmaan on yritetty löytää ratkaisuja eri puolilla Suomea.

Kiilopäällä on numeroitu valaistujen latujen valopylväät. Pohjoisen Pirkanmaan reitistö-hankkeessa (Jämsä-Vilppula-Mänttä-Ruovesi-Virrat-Kuru-Kihniö-Parkano-Ikaalinen-Viljakkala) on kehitetty ja otettu käyttöön ns. pelastuskoodijärjestelmä, joka käsittää nyt noin 1 000 pelastuskoodimerkintää maastossa. Vastaavantyyppinen pelastuspaikannusjärjestelmä on otettu käyttöön vuonna 2004 myös Vihreän Kullan retkeilyreiteillä Rantasalmen, Juvan, Puumalan, Sulkavan ja Joroisten alueella (RaJuPuSu kuntien alueella). Hiihto- ja patikkareittejä on noin 500 km. Maastossa on noin 300–500 metrin välein tolpat, joissa on pelastuslaitoksen kanssa sovitut yksilöivät tunnukset sekä ohjeet hätätilanteissa toimimisesta. Yksilöityjen tolppien sijainnit on merkitty kartoille, jotka on toimitettu hätäkeskukseen ja pelastuslaitosten yksiköille. Myös Espoon Nuuksion ulkoilualueella on kehitetty vastaavantyyppistä pelastuspaikannusjärjestelmää.

Osoitteiden paikantaminen ja koordinaatit

Rakennusten osoitteiden koordinaatein paikantaminen perustuu yleensä kuntien Väestörekisterikeskukselle toimittamiin rakennusten keskipisteiden koordinaatteihin. Rakennusten koordinaattitietojen puutteet ja virheellisyydet aiheuttavat ongelmia pyrittäessä kattaviin ja luotettaviin osoitteisiin perustuviin paikannuspalveluihin. Haja-asutusalueella rakennusluvan hakemisen yhteydessä ei pystytä aina määrittelemään rakennuksen sijaintia karttapohjalla riittävän tarkasti oikeiden koordinaattien määrittämiseksi. Kuntien rakennusvalvonnalla ei myöskään ole riittävästi käytössään paikannusvälineitä haja-asutusalueella tarvittavaan rakennuksen keskipisteen koordinaattien määrittämiseen.

Kuljetusten ja palvelujen tehostamisen näkökulmasta on tuotu esille tarve kiinteistöjen, rakennusten, toimipisteiden, jopa asuinhuoneistojen tarkkaan ja ajantasaiseen paikantamiseen osoitteen ja sen koordinaattien avulla. Kuntien omissa osoitetietojärjestelmissä ei ole vielä useinkaan valmistauduttu osoitteen kohteen tarkempaan paikantamiseen. Joissakin kuntien käyttämissä osoitetietojärjestelmistä on mahdollista saada opaskarttaa varten tallennettujen rakennusten osoitenumeroiden koordinaatit, mutta niiden sijainti ei vastaa rakennuksen sisäänkäynnin sijaintia.

Koordinaattipaikannusjärjestelmät tarvitsevat paikannettavan kohteen sijainnin maantieteellisinä ETRS89(WGS84)-järjestelmän mukaisina koordinaatteina. Kunnat käyttävät

paikallisia koordinaattijärjestelmiä. Osoitekohteen paikannuspalvelua varten paikalliset koordinaatit muunnetaan ETRS89(WGS84)-järjestelmän mukaisiksi koordinaateiksi. Kuntien käyttämien koordinaattien muuntamiseen tarvittavia tietoja ei ole saatavilla yhdestä palvelusta yleiseen käyttöön.

2 Osoitteen ja osoitejärjestelmän rakenne

2.1 Osoitteiden antamista koskevat säädökset

Kunnan osoitejärjestelmästä ei ole olemassa laki- tai asetustasoisia säädöksiä eikä julkishallinnon suositusta (JHS). Kadunnimien ja muiden nimien antamisesta asemakaavassa säädetään maankäyttö- ja rakennusasetuksen (895/1999) 24 §:ssä. Nimikilpi ja pylväs tai nimikilpi voidaan tarvittaessa sijoittaa kiinteistölle tai kiinnittää rakennukseen maankäyttö- ja rakennuslain 163 §:n ja 161–162 §:ien mukaisesti sopimalla kiinteistön omistajan ja haltijan kanssa. Rakennuksen osoitenumeron antamisesta ja maastoon merkitsemisestä säädetään yleispiirteisesti maankäyttö- ja rakennusasetuksen 84 §:ssä. Posti- ja jakeluosoitteen rakenne on määritelty julkisen hallinnon postiosoitetta koskevassa suosituksessa JHS 106 sekä huoneiston tunnistetta koskevassa suosituksessa JHS 109.

2.2 Osoitekohteet

Osoitteita annetaan pääsääntöisesti rakennuspaikkoina käytettäville kiinteistöille ja rakennuksille. Kunta voi tarpeen mukaan antaa osoitteita muillekin kohteille, joita voivat olla esim. venevalkammat, laiturit tai muut yksilöivät paikat.

2.3 Osoitteen rakenne

Osoitetietojen rakenne on määritelty julkishallinnon suosituksessa (JHS 106).
www.jhs-suositukset.fi

Lähiosoite

Lähiosoite on kiinteistön tai rakennuksen sijaintiosoite huoneistotunnisteineen. Lähiosoitetiedoista kunta antaa kadun tai tien nimen ja osoitenumeron. Rakennushankkeeseen ryhtyvän / luvanhakijan velvollisuus on tehdä asuinhuoneistojen huoneistotunnisteet Väestörekisterikeskuksen ohjeen mukaan ja ilmoittaa ne hakemuksen yhteydessä kunnan rakennusvalvontaan. Rakennuksella voi olla useita lähiosoitteita (esim. kulmatalo) (JHS 106).

Tietoyksikkö atk-rekisterissä	Enimmäispituus	Merkkivalikoima
Kadun tai tien nimi	50 merkkiä xx)	ISO/IEC 8859-15:n mukainen
Osoitenumero xxx)	13 merkkiä	pienaakkoset
Huoneiston tunniste xxxx) kirjainosa (yleensä porras)	1 merkkiä	suuraakkoset
numero-osa (huoneistonumero)	3 merkkiä	numeerinen
jakokirjainosa (esiintyy, jos alkuperäinen huoneisto on jaettu kahdeksi tai useammaksi huoneistoksi)	1 merkkiä	pienaakkoset

xx) Osoite kaksikielisissä kunnissa kirjoitetaan suomeksi ja ruotsiksi yleensä eri kenttiin.

xxx) Osoitenumero on yleensä numero. Kirjainta käytetään vain jos useammalla rakennuksella on sama numero (Katso kohta 4.1.3.). Osoitenumerossa voidaan käyttää kauttaviivaa erottamaan tontin ja rakennuksen numero toisistaan.

xxxx) Huoneistotieto eriteltynä voimassa olevan väestökirja-asetuksen 23 e-pykälän mukaisesti. Joissakin kunnissa saattaa vielä olla jonkin verran nelinumeroisia huoneistotunnuksia. (Vrt. JHS 109 Huoneiston tunniste)

Osoitenumero

Osoitekohde yksilöidään liittämällä kadun tai tien nimeen osoitenumero, jonka kunta antaa. Talonumero on osoitenumeron synonyymi. Osoitenumeron rinnakkaiskäsitteenä käytetään puhekielessä usein myös käsitteitä tienumero tai katunumero (JHS 106).

Talonumero

Talonumerolla tarkoitetaan osoitenumeroa (JHS 106).

Huoneistotunniste

Jokaisella asuinhuoneistolla, joka sijaitsee useamman kuin yhden huoneiston käsittävässä rakennuksessa, on oltava huoneiston tunniste. Kaikki maamme asunnot on numeroitu. Kunnan rakennusvalvonta vastaanottaa hakemuksen yhteydessä luvanhakijalta uusille asunnoille huoneistotunnisteet. Tunniste muodostuu kirjainosasta, numero-osasta ja jakokirjaimesta. Myös liikehuoneistoille olisi hyvä aina antaa tunniste (JHS 109).

Osoite-esimerkkejä (JHS 106):

Kotimaiset osoitteet	
a) taajama-alueella	
Matti Manninen Mäkelänkatu 25 B 13 00550 HELSINKI	nimi perusmuodossa lähiosoite, huoneistotunniste on B 13
Yritys Oy Kehittämisosasto PL 55 85501 NIVALA	yritysposti jakeluosoitteena postilokero
Matti A. Manninen c/o Mikko Manninen Mannerheimintie 97a A 52 00280 HELSINKI	toinen etunimi lyhennetty jaettu kiinteistö (97a)
Marja-L. Manninen Kauppakatu 25-27 40100 JYVÄSKYLÄ	etunimi lyhennetty yhdistetty kiinteistö (25-27)
Matti Posti Mäkelänkatu 25 D 21 FI-00550 HELSINKI FINLAND	FI Suomen maatunnus ulkomailta lähetetyssä postissa
Liisa Posti Ulvilantie 29/4 K 825 FI-00350 HELSINKI	tontti, jolla on useita rakennuksia: tontin ja rakennuksen numerot on erotettu kauttaviivalla
b) haja-asutusalueella	
M. A. Manninen Metsäpellontie 598 60550 NURMO	etunimet lyhennetty 5 980 metriä tien alkupäästä (10 metrin tarkkuudella)

2.4 Osoitteelle asetettavat vaatimukset

Osoitteen ensisijainen tehtävä on osoitekohteensa yksilöiminen siten, että kohde voidaan paikantaa yleisesti ymmärrettävällä tavalla ja tarvittaessa löytää nopeasti. Osoitenimi on osa alueen identiteettiä.

Osoitteen tulee lisäksi olla käyttöön otettavissa yhteensopivasti erilaisissa järjestelmissä.

Osoitteelle ja osoitenimelle asetettavat vaatimukset ovat:

Yksiselitteisyys

- kunnan alueella on vain yksi samanlainen osoitenimi
- tulee välttää naapurikunnissa käytössä olevia osoitenimiä
- kunnanrajan ylittävä katu tai tie voi jatkua samannimisenä

Postiosoite on pääsääntöisesti sama kuin käyntiosoite (lähiosoite)

- posti- ja käyntiosoitteen tulee vastata toisiaan mikäli mahdollista

Käytännöllisyys ja merkintäkelpoisuus

- osoitenimen tulee olla selkeä, helposti oikeinkirjoitettava, kohtuuttoman pitkiä osoite-nimiä tulee välttää

Osoite pitää pystyä tunnistamaan osoitteeksi

- osoitteen tulee olla nykyisen oikeinkirjoituksen mukainen ja vastata mielikuvaa osoitteesta

Osoite liittyy paikkaan

- on eduksi, jos osoitenimi liittyy ympäröivään nimistöön, paikkaan tai alueeseen tai se voidaan tunnistaa tietylle alueelle kuuluvaksi

Osoitenimistön kieli

- kielenä käytetään kunnan kielisuhteiden mukaan suomen tai ruotsin kieltä tai molempia
- saamelaisalueen kunnissa voidaan vastaavasti käyttää saamea

Osoitteen tulee noudattaa yhteisiä suosituksia

- osoitteen tulee perustua julkishallinnon suosituksiin (JHS):
JHS 106 Postiosoite
JHS 109 Huoneistotunniste

2.5 Osoitteen nimiosa

Osoitenimi on osoitteen välttämätön osa. Nimen tulee sopia paikkaan, yksilöidä kohde ja erottaa se muista samankaltaisista. Nimistö on osa kunnan perusrakennetta, opastusta ja turvallisuutta. Nimistö kantaa myös paikallista kieltä, perinnettä, kulttuuria, historiaa ja kotiseututunnetta ja luo alueille juuria, identiteettiä ja imagoa. Kulttuurisesti luonteva, perinteiseen nimistöön sopiva nimi on helppo omaksua ja siksi myös tekniseltä kannalta käytännöllinen.

Nykyiset kunnan päättämät ja muutoin käytössä olevat tien- ja kadunnimet muodostavat osoitenimistön perustan. Vakiintuneita nimiä ei ole syytä muuttaa ilman perusteita. Muuhun kuin osoitenimikäyttöön virallistettu maantien tai yksityistien nimi ei aina sovi sellaisenaan osoitenimeksi, koska se voi olla hankalan moniosainen (esim. Korpelan yksityistie) tai muuten epätarkoituksenmukainen.

Tiennimeä saattaa olla tarpeen muuttaa, jos kaava-alueen kadun jatkeena oleva haja-asutusalueen tie on perusteettomasti eriniminen kuin kaavatie.

Yksityistiet ovat usein monihaaraisia, jolloin on tarpeen nimetä joitakin osia tiestä erillisillä nimillä. Erillisten nimien antaminen ei luonnollisestikaan vaikuta tiekuntaorganisaatioon.

Jokainen erillinen tie, joka johtaa useammalle kuin kahdelle asutulle kiinteistölle, tulisi pääsääntöisesti nimetä omalla nimellään.

Jos yksittäinen osoitekohde sijaitsee kaukana nimetystä tiestä, voidaan sen liittymistielle antaa oma osoitenimi esimerkiksi tilannimen tai muun paikannimen mukaan.

Osoitenimistössä kannattaa mahdollisuuksien mukaan pyrkiä yhtenäisyyteen, loogisuuteen ja käytännöllisyyteen. Ilman erityisiä syitä ei tien hallinnollista luokkaa ilmaisevaa termiä (esim. maantie, paikallistie, yksityistie, metsäautotie) kannata sisällyttää teiden nimiin, koska tavallisesti lyhyt ja kätevä loppuosaa -tie riittää.

Kaikkien tiennimien loppuosana ei kuitenkaan tarvitse olla sanan tie, vaan erityisesti pienemmillä teillä ja kyläalueilla myös kuja, polku, kaari, raitti (mutta vain jos sana kuuluu alueen murteeseen!) jne. sopivat tiennimen osaksi.

Joissakin tapauksissa paikkaan sopiva perusosaton (ei loppuosaa -tie tms.) nimikin, esim. vanhan paikannimen mukainen nimi (Takkilanniemi), elävöittää osoitenimistöä.

Nimi on hyvä kuitenkin mieltää paikkaa tai osoitetta kuvaavaksi, kovin abstraktit nimet eivät ole hyviä osoitenimiä. Pelkkä tilannimi (Mattila) voi olla ongelmallinen osoitenimenä ja yleensä on tarkoituksenmukaisempaa muodostaa tilannimen pohjalta erillinen tiennimi (Mattilantie). Tiennimi voi perustua myös muuhun alueen luonteeseen, perinteisiin ja historiaan sopivaan paikannimeen.

Osoitenimistön kielenä käytetään kunnan kielisuhteiden mukaisesti suomen tai ruotsin kieltä tai molempia. Saamelaisalueen kunnissa voidaan käyttää vastaavasti myös saamea. Osoitenimeen sisältyvää yksikielistä paikannimeä ei tarvitse kääntää osoitenimeä muodostettaessa (Långvikintie). (www.kotus.fi, Kielikello 2/1996, 2/2001, ks. liite: Kaksikielisen alueen nimistösuunnittelu)

Haja-asutusalueella voidaan tien nimen ja rakennuspaikan numeron lisäksi käyttää täydentävää alueen nimeä kuten kylän, talon tai postinjättopaikan nimeä. Täydentävää alueen nimeä ei tule käyttää ellei se ole välttämätöntä kohteen paikantamiseksi ja yksilöimiseksi.

2.5.1 Muistonimet

Muistonimillä tarkoitetaan nimiä, jotka on tietoisesti annettu henkilön, tapahtuman tai muun seikan muistoksi. Henkilöitä voi muistaa muutenkin, kuin nimikkokadulla tai paikalla; muita keinoja ovat esimerkiksi muistokivet, -kilvet ja -laatat.

YK:n paikannimiasiantuntijaryhmä korostaa, että paikkojen nimeämistä elossa olevien henkilöiden mukaan tulisi välttää.

SUOSITUS:

1. Katu, aukio, puisto tai muu kohde voidaan nimetä henkilön mukaan tai muistoksi, mikäli henkilö ja hänen toimintansa on yleisesti tunnustettu muistamisen arvoiseksi ja
 - henkilö liittyy merkittävällä ja positiivisella tavalla nimettävään paikkaan tai edustaa sen historiallista kerrostuneisuutta tai
 - henkilö on syntynyt tai asunut merkittävän osan elämästään tai tehnyt merkittävän elämäntyön kyseisellä paikkakunnalla tai
 - henkilö on kansallisesti tai kansainvälisesti merkittävän elämäntyön tehnyt suomalainen.Henkilön tulee nauttia kunnioitusta ja arvonnantoa myös oman alansa, poliittisen viiteryhmänsä ja aikakautensa ulkopuolella.
2. Katua, aukiota, puistoa tai muuta kohdetta ei voi nimetä elossa olevan henkilön mukaan. Henkilön nimeä voidaan harkita käytettäväksi kaavanimessä vasta viiden vuoden kuluttua henkilön kuolemasta.
3. Katua, aukiota, puistoa tai muuta kohdetta ei voi nimetä toimivan liikelaitoksen, yrityksen tai julkisoikeudellisen yhteisön mukaan. Yrityksen tai yhteisön nimeä voidaan harkita käytettäväksi kaavanimessä, mikäli se on samannimisenä toiminut usean sukupolven ajan samalla paikalla ja sillä on suuri paikallinen merkitys.
4. Yksinomaan henkilöiden muistoksi annettuja nimiä ei koota ryhmänimistöksi.

2.6 Osoitteen numero-osa

2.6.1 Osoitenumerointijärjestelmä

Osoitenumerointijärjestelmät perustuvat joko juoksevaan numerointiin tai etäisyyteen perustuvaan numerointiin.

Juoksevaan numerointiin perustuva osoitenumerointijärjestelmä

Asemakaava-alueilla käytetään tyypillisesti tonttijakoon liittyvää juoksevan osoitenumeron järjestelmää, jossa jokaiselle tontille tai muulle rakennuspaikalle annetaan juokseva osoite-numero kadun varrella.

Etäisyyteen perustuva osoitenumerointijärjestelmä

Haja-asutusalueilla käytetään tyypillisesti etäisyyttä tien alkupisteestä osoittavaa osoitenumerojärjestelmää. Osoite-numero määräytyy siten, että etäisyyden metrimäärästä jätetään pois viimeinen numero (ns. 10-jakojärjestelmä) tai kaksi viimeistä numeroa (ns. 100-jakojärjestelmä).

Rakennus voi sijaita kaukanakin nimetystä tiestä tai joissakin tapauksissa tien varressa, mutta eri paikassa kuin tonttiliittymä. Silloinkin osoite-numero määrätään nimetyllä tiellä olevan tonttiliittymän sijainnin mukaan.

2.6.2 Osoitenumeroinnin kasvusuunta

Kunnan keskustaajamaan johtavien teiden osoitenumerointia laadittaessa kadun tai tien alkupiste on keskustaajaman puoleisessa päässä ja numerointi kasvaa keskustaajamasta ulospäin. Sivukatujen ja -teiden alkupisteenä pidetään liittymiskohtaa ylempiluokkaiseen katuun tai tiehen taikka sitä päätä, jonka kautta liikenne pääasiallisesti tapahtuu.

Myös ruutukaava-alueilla suositetaan tonttien numeroimista liikenteen suuntaisesti kokoojakadulta lähtien. Varsinkin vanhoissa kaupungeissa voi olla käytäntönä myös numerointi ilmansuuntien mukaan.

Osoite-numerona käytetään lähintä paritonta numeroa kadun tai tien oikealla puolella ja parillista numeroa vasemmalla puolella kadun tai tien alkupisteestä katsoen. Jos kuitenkin kunnan asemakaava-alueilla osoitenumerointi on laadittu siten, että parittomat osoite-numerot ovat kadun tai tien vasemmalla ja parilliset oikealla puolella, on samaa järjestelmää perusteltua käyttää myös haja-asutusalueella.

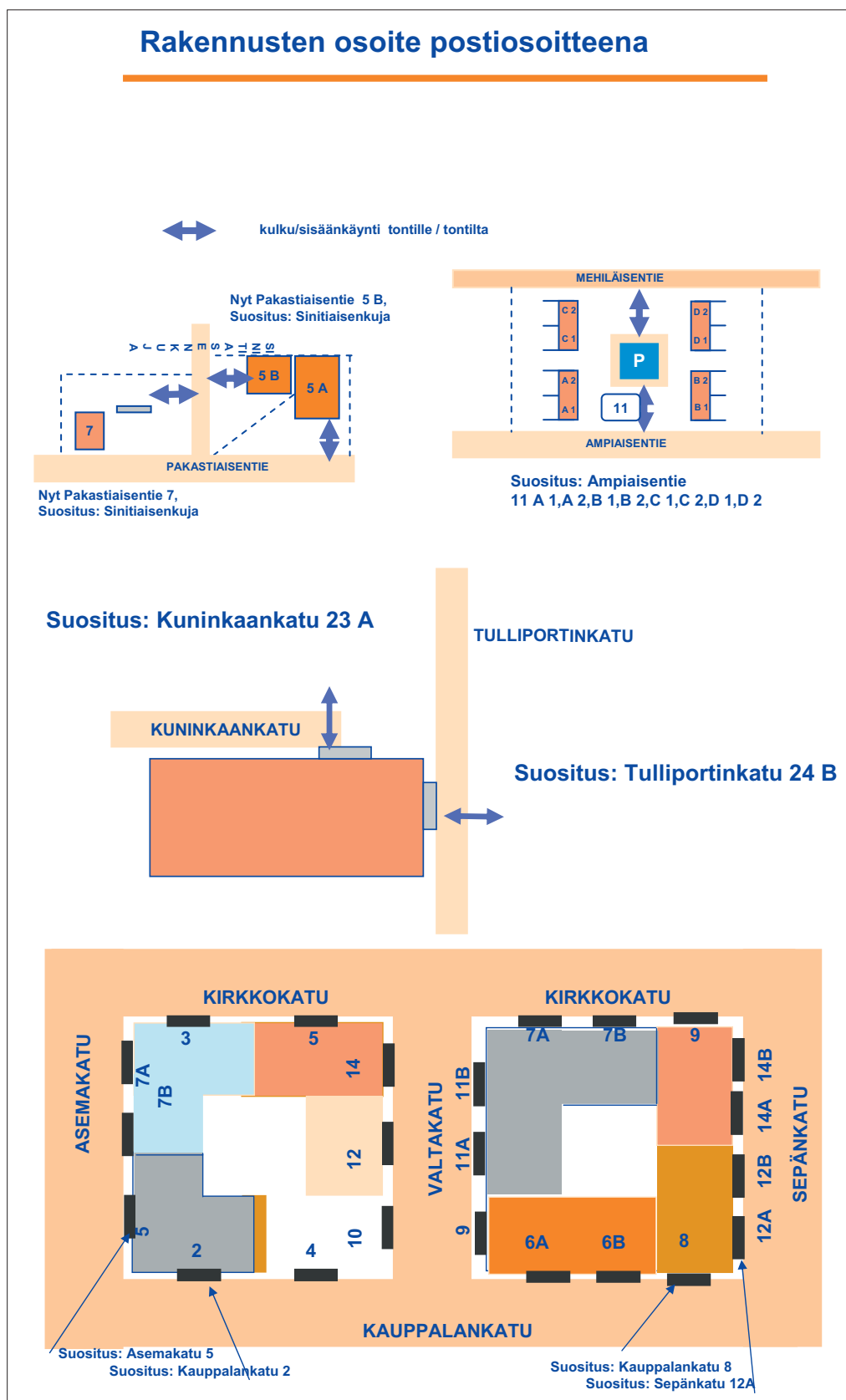
2.6.3 Osoitenumeroiden määrä tonttia tai rakennuspaikkaa kohti

Sekä sitovan tonttijaon mukaista tonttia että muuta rakennuspaikkaa kohden voidaan antaa useampiakin osoite-numeroita, jos sillä sijaitsee tai sille oletetaan rakennettavan useita erillisiä rakennuksia. Mikäli kuitenkin samassa osoite-numerossa on useita rakennuspaikkoja tai rakennuksia, voidaan numeron lisänä käyttää pientä kirjainta (esim. 42a ja 42b). Isoja kirjaimia tulisi käyttää vain porrashuoneiden tunnuksessa.

2.6.4 Kulmatalojen osoitenumerointi

Katujen ja teiden kulmassa tai välissä olevan tontin tai muun rakennuspaikan osoite tulee antaa ensisijaisesti sen mukaan, mistä suunnasta kadulta, tieltä tms. rakennuspaikalle, rakennukseen, liike- tai asuinhuoneistoon kuljetaan. Kohteelle määritetään kunnan

osoitejärjestelmään yleensä myös toinen lähiosoite (ns. kakkososoite) muun kadun tai tien suunnasta, mikäli myös sitä kautta on olemassa tai mahdollisesti tullaan järjestämään kulkumahdollisuus rakennuspaikalle. Kuitenkin myös kulmataloissa kerrostaloasunnolla tulee aina olla käytössä vain yksi lähiosoite, joka määrittyy portaakkoa sivuavalta kadulta tai tieltä.

Kuva 1. Esimerkkejä rakennuksen osoitteen käyttämisestä postiosoitteita annettaessa.

2.6.5 Asuinhuoneistojen ja toimitilojen numerointi

Jokaisella asuinhuoneistolla, joka sijaitsee useamman kuin yhden huoneiston käsittävissä rakennuksessa, on oltava huoneiston tunniste.

Huoneistonnumeroinnin ja mahdollisen jakokirjainosan valmistelee rakennuksen suunnittelija yhdessä rakennushankkeen tilaajan kanssa. Kunnan rakennusvalvonta vastaanottaa rakennusluvan yhteydessä asuinhuoneistojen huoneistotunnisteet ja välittää ne Väestörekisterikeskukseen.

Kunta ei ole velvollinen toimittamaan liikehuoneistojen tunnistetta rakennusluvan antamisen yhteydessä Väestörekisterikeskukseen. Osoitejärjestelmän kattavuuden parantamiseksi myös liikehuoneistoille olisi tarkoituksenmukaista antaa tunniste ja toimittaa se Väestörekisterikeskukseen. Väestörekisterikeskuksella on tekninen valmius ottaa vastaan liikehuoneistojen tunnisteet, mikäli kunta välittää ne RH-lomakkeella rakennushankkeen muiden tietojen toimittamisen yhteydessä. Liikehuoneistojen tunnisteen antamista ja välittämistä koskee julkishallinnon suositus JHS 109.

2.7 Osoitejärjestelmä saarissa ja tieverkon ulkopuolella olevilla alueilla

Kunnan tulee antaa lähiosoite myös saarten ja muiden tieverkon ulkopuolella olevien alueiden rakennuspaikoille.

Lähiosoite saarella

Saarissa olevan rakennuspaikan lähiosoite muodostuu osoitenimestä ja osoitenumeroista, joka voi olla tien nimi tai saaren nimi. Osoitenimeä voidaan tarvittaessa täydentää kylän tai järven nimellä.

Samalla kunnan alueella rakennetuilla saarilla tulee olla osoitejärjestelmässä yksilöivä nimitieto. Lähes kaikilla saarilla on nimi. Yleensä nimi on myös peruskartassa. Käytössä olevaa saaren nimeä ei tule muuttaa. Jos samannimisiä saaria on useita, osoitejärjestelmässä saaren nimeä voidaan tarvittaessa täydentää kylän nimellä, järven nimellä tms. laajempaa aluetta tarkoittavalla nimellä, määreellä esim. seuraavasti: Sikosaari, Kesamonsaari (Kesamonsaaren lähellä sijaitseva Sikosaari).

Mikäli saarella on rakennuspaikkoja yhdistävä tie, saaren sisäinen lähiosoite muodostuu tavalliseen tapaan tien nimestä sekä rakennuksen osoitenumeroista kunnan haja-asutusalueilla käyttämän numerointijärjestelmän mukaisesti.

Mikäli saarella ei ole rakennuspaikkoja yhdistävää tietä, lähiosoite muodostuu saaren nimestä ja rantaviivaa pitkin lasketusta 10-jakojärjestelmän mukaisesta osoitenumeroista. Numerointi suositellaan aloitettavaksi saaren pohjoiskärjestä myötöpäivään. Rantaan ulottumattoman rakennuspaikan osoite määritellään kohdistamalla rakennuksen sijainti kohtisuoraan rantaviivaan.

Postin jakelupaikan ja mantereella olevan kulkupaikan osoite saarella olevaan kohteeseen

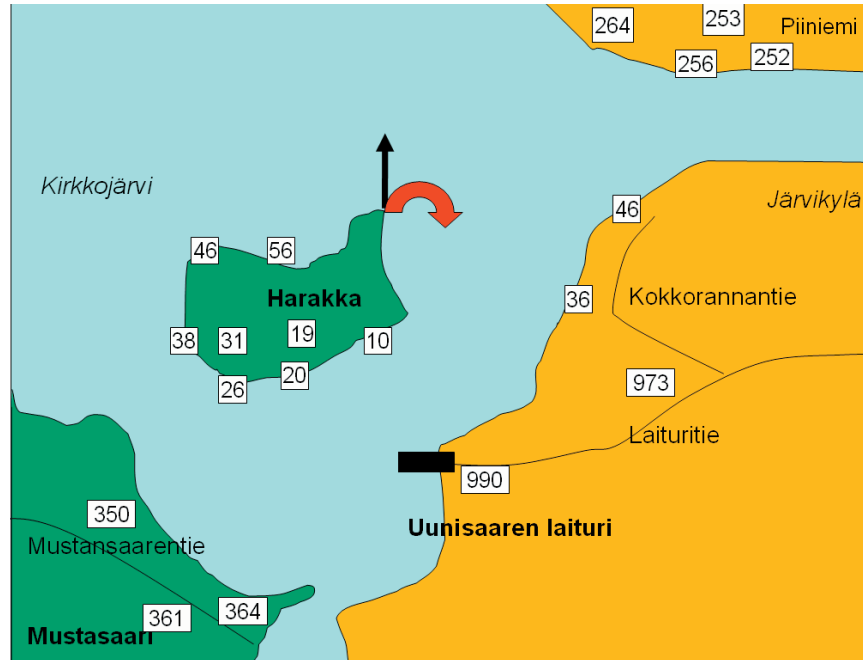
Saarella olevan rakennuksen postiosoite perustuu lähiosoitteeseen saarella. Asukkaat ja Suomen Posti sopivat keskenään postin jakelupaikasta. Kunta antaa mantereella oleville laitureille ja vastaaville kulkupaikoille saaren osoitteet kunnan osoitejärjestelmän mukaisesti. Kulkupaikan osoitetta tarvitaan opastettaessa kulkemista saareen.

Saarella olevan kohteen lähiosoite saarella sekä mantereella olevan kulkupaikan osoitteiden tulisi olla talletettuna ao. saarikohteelle kunnan osoitejärjestelmässä.

Erityisen tärkeää on, että vesillelasku- ja kulkupaikkojen osoitteet ovat sekä hätäkeskuksen että pelastuslaitoksen käytössä.

Muut tieverkon ulkopuolella sijaitsevat rakennetut ranta-alueet

Muilla rakennetuilla ranta-alueilla, joille ei ole tieyhteyttä, kohteiden lähiosoite voi perustua esimerkiksi ko. paikannimeen (esim. järven, lahden tai niemen nimeen) sekä alueen pohjoisreunasta lähtevään osoitenumerointiin. Tieyhteyden päässä olevan kulkupaikan osoite voidaan antaa vastaavasti kuten saarissa oleville kohteille.

Kuva 2. Esimerkkejä saarella olevan kohteen osoitteesta.

- 1) Saarissa ei ole rakennuspaikkoja yhdistävää tietä:
Lähiosoite saarella: Harakka 56
Mantereella olevan kulkupaikan lähiosoite: Laituritie 990
Postiosoite saareen: Harakka 56
00140 Järvelä

Jos kunnassa on toinenkin Harakka-niminen saari, muodostetaan täydennetty osoitenimi, esim. Kirkkojärven Harakka:

Lähiosoite saarella:	Kirkkojärven Harakka 56
Mantereella olevan kulkupaikan lähiosoite:	Laituritie 990
Postiosoite saareen:	Kirkkojärven Harakka 56
00140 Järvelä

- 2) Saarissa on rakennuspaikkoja yhdistävä tie (Mustasaarentie):
Lähiosoite saarella: Mustasaarentie 359
Mantereella olevan kulkupaikan lähiosoite: Laituritie 990
Postiosoite saareen: Mustasaarentie 359
00140 Järvelä

- 3) Mantereella sijaitsevalle alueelle ei ole tieyhteyttä
Lähiosoite kohteeseen: Piiniemi 256
Mantereella olevan kulkupaikan osoite: Laituritie 990
Postiosoite kohteeseen: Piiniemi 256
00140 Järvelä

2.8 Osoitteen paikantaminen ja koordinaatit

Osoitteelliset kohteet voidaan paikantaa kartalle osoitteen tai muun paikantavan tiedon avulla. Tästä käytetään nimitystä osoitteiden geokoodaus. Geokoodaus on yleisnimitys menetelylle, jonka avulla osoitteen tai postinumeron tai muun tunnisteen omaavalle tiedolle luodaan maantieteellinen sijainti.

Osoitetiedon geokoodausta varten käytössä on oltava sijaintia vertausjärjestelmässä ilmaiseva tieto, jonka avulla osoitetieto voidaan sovittaa oikeaan paikkaan. Esimerkiksi rakennuksen osoitteeseen voidaan liittää rakennuksen keskipisteen koordinaatit. Tällöin rakennuksen ominaisuustiedot ovat yhdistettävissä osoitteen avulla paikkatietojärjestelmiin. Toinen esimerkki osoitteiden geokoodauksesta on tien nimeen ja sen alkupisteestä laskettuun etäisyyteen perustuva osoitejärjestelmä, jossa osoitteen sijainti määräytyy tiesegmentin sijainnin avulla.

Osoite voidaan paikantaa rakennuksen keskipisteen sijaintia tarkemmin määrittämällä ja tallettamalla yksityiskohtaisemmin osoitteen kohteen sijaintia ilmaisevaa tietoa osoitetietojärjestelmään. Osoitteen sijaintia tarkentavia kohteita voivat olla esimerkiksi seuraavat:

- liittymä kiinteistölle
- liikkumista kuvaava viivasegmentti kiinteistön alueella
- sisäänkäynti rakennukseen
- huoneiston sijaintikerros
- postilaatikon sijaintipiste.

3 Kunnan osoitejärjestelmän perustaminen, ylläpito ja kehittäminen

3.1 Kunnan tehtävät osoitejärjestelmän perustajana ja ylläpitäjänä

Osoitejärjestelmän valmistelu, toteuttamisen ohjaaminen ja pääosin myös toteuttaminen on kunnan tehtävä. Kunta päättää käytettävästä osoitejärjestelmästä. Kunta ei vastaa osoitejärjestelmän tai yksittäisen osoitteen muuttamisen yrityksille tai asukkailla aiheuttamista kustannuksista.

Osoitejärjestelmän hyväksyy kunnanvaltuusto tai muu valtuuston tähän tehtävään määräämä kunnan toimielin. Osoitejärjestelmän ylläpitoon liittyvän päätöksenteon osalta vastuuviranomainen voi olla kunnanhallitus, tähän tehtävään määrätty lautakunta tai virkamies.

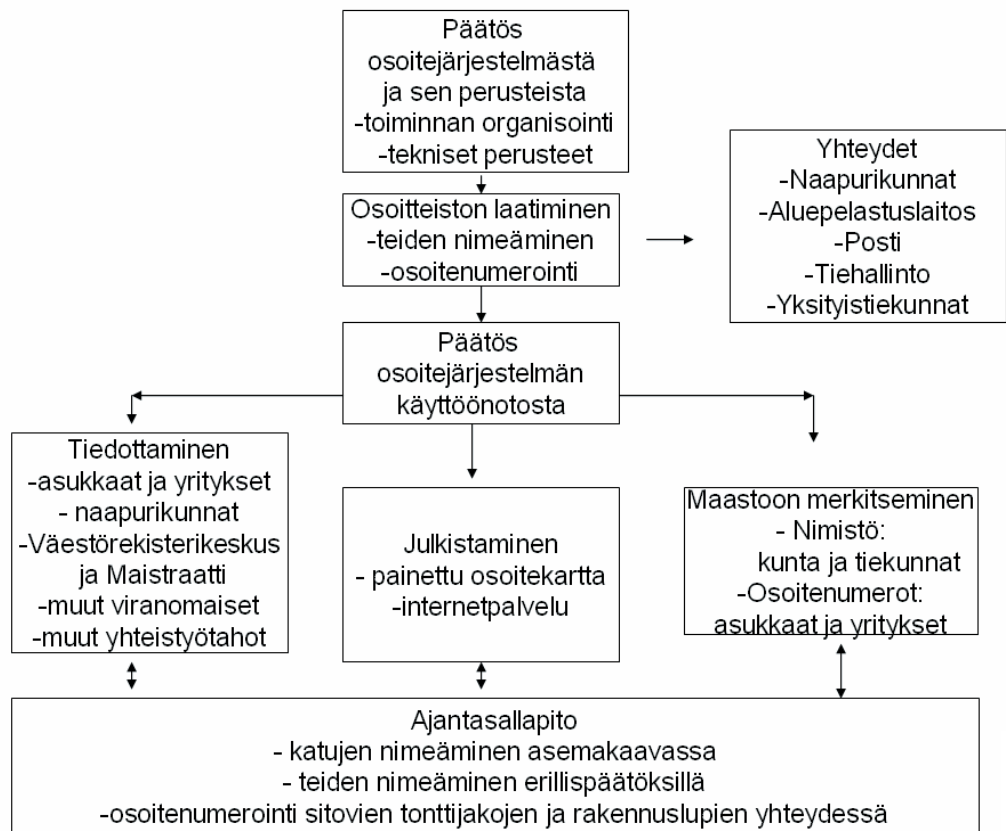
Kunnassa tulisi olla voimassa olevat päätökset ja ohjeet osoitejärjestelmän perustamisen ja ylläpidon hallinnollisesta ja teknisestä menettelystä.

3.2 Osoitejärjestelmän perustaminen ja ylläpito

Osoitteiston laatiminen ja ylläpito soveltuvat luontevasti teknisen toimialan tehtäväksi. Yleensä osoitteiden antamisesta huolehtivat kaavoitus-, mittaus- ja rakennusvalvontaviranomaiset yhteistyönä. Kunnan johtosäännöissä tulisi olla nimettyinä osoiteasioista vastaava lautakunta. Osoitejärjestelmän perustamista ja kehittämistä varten lautakunta nimeää tarpeen mukaan työryhmän. Osoiteasioiden vastuut ja tehtävät tulee yksilöidä ja määritellä kunnan eri toimijoiden kesken sekä osoitejärjestelmän perustamista että ylläpitoa koskien. Osoiteasioille tulisi nimetä päävastuuhenkilö.

SUOSITUS:

Kunnassa tulisi olla voimassa olevat päätökset ja ohjeet osoitejärjestelmän perustamisen ja ylläpidon hallinnollisesta ja teknisestä menettelystä sekä vastuista.

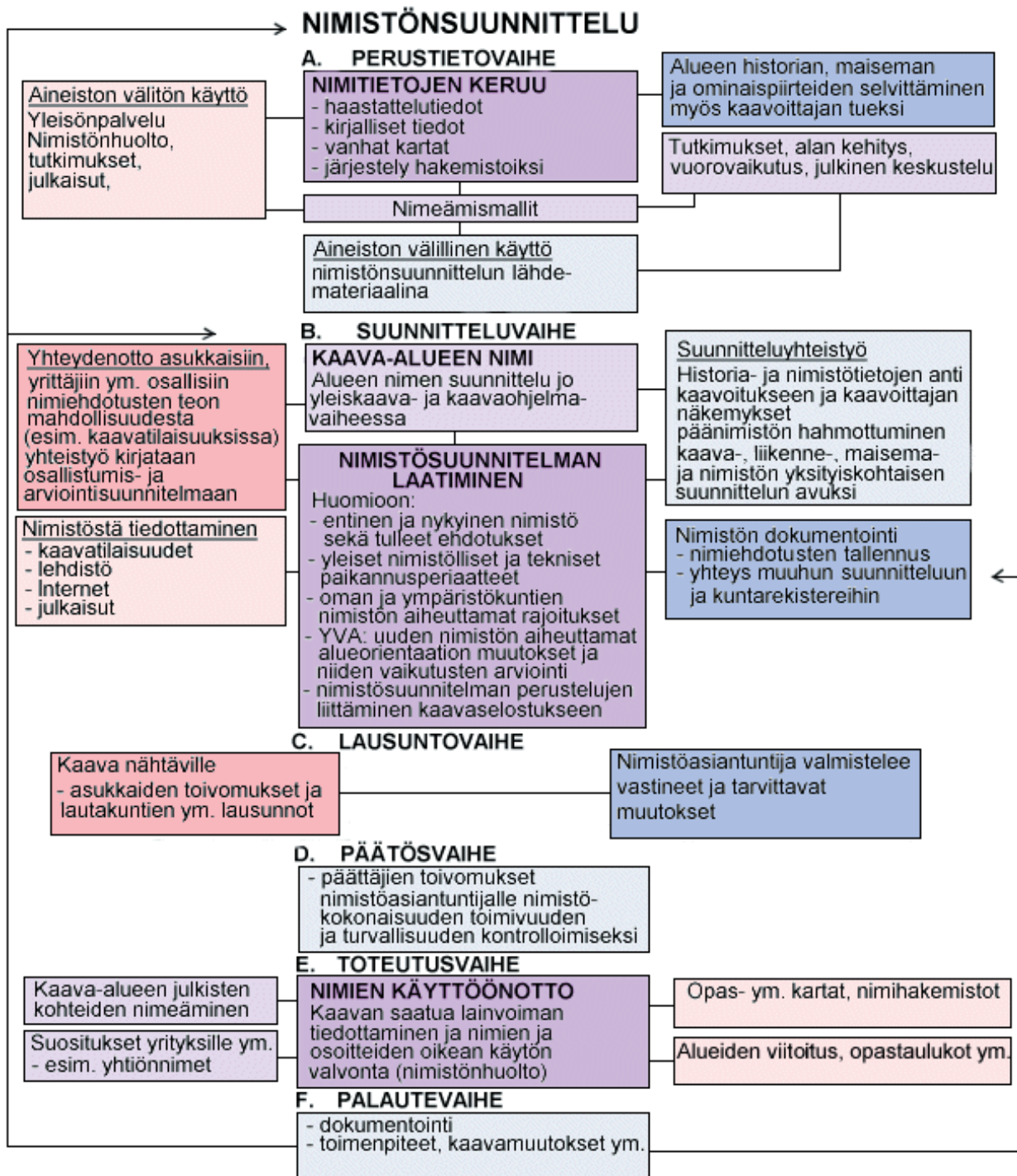

Kuva 3. Kunnan osoitejärjestelmän perustaminen ja ylläpito.

3.3 Nimistöyhteistyö

Kunnan nimistötyö kattaa kunnan alueen nimistön tuntemuksen, siihen liittyvän mahdollisen tutkimustoiminnan ja kunnan virallisen nimistön yhtenäisyydestä huolehtimisen (alueennimet, osoitenimet, muiden erilliskohteiden kuten esim. puistojen, torien, siltojen jne. nimet, ja palvelujen kuten esim. koulujen, päiväkotien ja bussipysäkkien nimet jne.).

Nimistönsuunnittelussa käytetään hyväksi nimistöalan asiantuntemusta, paikallisten olojen tuntemusta sekä kielellistä asiantuntemusta. Osoitejärjestelmän nimistö on keskeinen osa kunnan nimistötyön alaa. Asemakaava-alueilla katujen ja alueiden nimet vahvistuvat asemakaavan yhteydessä. Alueilla, joilla yksityiskohtaisen kaavan laadinta on vireillä, on nimistö sovitettava yhteen kunnan kaavoitustoimen ja osoiteasioista vastaavien yhteistyönä. Haja-asutusalueilla teiden nimistöstä päätetään osana osoitejärjestelmän perustamista ja ylläpitoa yhteistyössä kunnan osoite- ja nimistöasioista vastaavien toimijoiden kesken.

Kuva 4. Nimistötyön vaiheet, Espoon malli.

3.4 Osoitejärjestelmän laajuus

Osoitejärjestelmän tulee kattaa sekä asemakaava-alueet että haja-asutusalueen. Koko haja-asutusalueella tulisi olla samaan numerointijärjestelmään perustuva osoiteisto. Haja-asutusalueella tulisi pyrkiä siihen, että myös loma-asutusalueet ja rakennetut saaret ovat kunnan osoitejärjestelmän piirissä.

Tavoitteena on, että jokaisella tontilla ja muulla rakennuspaikalla, käyttötarkoituksesta riippumatta, tulee olla osoite, joka muodostuu kadun tai tien nimestä (tai muusta vastaavasta nimestä) ja osoitenumeroista taikka poikkeustapauksessa alueen nimestä ja osoitenumeroista. Osoitteen tulee myös olla merkitty maastoon. Nimikilvet on asetettava kattavasti jokaiseen risteykseen ja rakennuspaikan numerokilpi rakennuspaikan kohdalle tai raken-

nuksen seinään. Lisäksi osoitteen tulee olla esitettyä ajantasaisella osoitekartalla ja kunnan osoitetietojärjestelmässä.

SUOSITUS:

Kunnan osoitejärjestelmä tulee olla kattava käsittäen myös loma-asutusalueet ja rakennetut saaret.

3.5 Osoitejärjestelmän määrittely ja lähtötilanteen kartoitus

Työn laajuuden ja painopisteiden tunnistamiseksi selvitetään ongelmalliset alueet, joilta lähiosoitteet puuttuvat kokonaan.

Kunnan osoitteiston tilannekartoituksessa voidaan käyttää pohjatietoina mahdollisia olemassa olevia osoitekarttoja, kunnan eri hallintokuntien osoitetiedostoja sekä maistraatin ja Suomen Postin osoitetietoja.

Uusien osoitenimien laatimisessa tulee nimistönsuunnittelutyön pohjatietoina olla mm. kunnan kansanomaisen paikannimistön kokoelmat, jotka ovat saatavissa Kotimaisen kielten tutkimuskeskuksesta (www.kotus.fi).

Haja-asutusalueiden osalta tulisi selvittää teiden pituudet ja asutuksen rakenne sekä mahdollisuudet jäsentää epäkäytännöllisen pitkät tiet luonteviksi erinimisiksi teiksi. Taajamien ja kylien asutusrakenne ja kehitysnäkymät sekä tiestön rakenne ratkaisevat, tarvitaanko niissä jatkuvaa tonttijakonumerointia vai päädytäänkö käyttämään etäisyyteen perustuvaa järjestelmää.

Osoitejärjestelmän rakenne

Kunta voi käyttää koko kunnan alueella samaa osoitenumerointijärjestelmää tai erilaista järjestelmää eri asemakaava-alueilla ja haja-asutusalueella. Suositeltavaa kuitenkin on, että ainakin koko haja-asutusalueella käytetään samaa osoitenumerointijärjestelmää.

Haja-asutusalueen osoitenumerointijärjestelmäksi tulisi yleensä valita ns. 10-jakoinen järjestelmä. Vain poikkeustapauksissa erityisen harvaan asutuilla alueilla voidaan päätyä ottamaan käyttöön ns. 100-jakoinen järjestelmä. Samalla tulee päättää miten rajat vedetään taajamien tonttijakonumerointijärjestelmän ja haja-asutusalueen etäisyyteen perustuvan numerointijärjestelmän välillä.

Jos kunta on valinnut pääsäännön mukaisesti 10-jakoisen järjestelmän, tulisi pyrkiä jakamaan 10 kilometriä pidemmät tiet osiin niin, ettei nelinumeroisia osoitenumeroita syntyisi. Teiden risteyskohdat ovat usein luontevia katkaisukohtia.

Taajamien lievealueilla ei yleensä tule ongelmia valittaessa 10-jakoinen järjestelmä, koska tonttijakojärjestelmän juokseva numerointi kasvaa yleensä hitaammin kuin 10-jakojärjestelmän numerot. Tällöin numerointi jatkuu loogisena. 10-jakoinen etäisyyteen perustuva järjestelmä toimii yleensä hyvin taajamissakin, koska osoitenumeroita on käytettävissä samalla puolella katua 20 metrin välein.

Jos kuitenkin poikkeuksellisesti valitaan 100-jakoinen järjestelmä, saattaa taajamien reuna-alueilla tulla vaikeuksia numeroinnissa tien jatkuessa kaava-alueelta ulos haja-asutusalueelle samannimisenä. Tällaisissa tapauksissa voi olla tarpeen antaa taajamaosuudelle eri tiennimi. Numerointia voidaan myös järjestellä jonkin verran käyttämällä pikkukirjaimia numeron jälkeen (esim. 42a ja 42b), jolloin reuna-alueen mahdollinen epäloogisuus numeroinnissa voidaan korjata.

Eräissä kunnissa on päädytty käyttämään samaa jatkuvaan rakennuspaikkanumerointiin perustuvaa osoitenumerointia myös haja-asutusalueilla. Jos haja-asutus on suhteellisen tiivistä, toimii tämäkin järjestelmä tyydyttävästi. Jatkuvaan rakennuspaikkanumerointiin perustuva osoitejärjestelmä ei kuitenkaan yleensä sovellu haja-asutusalueille lähinnä seuraavista syistä:

- rakennuspaikat sijaitsevat vaihtelevasti toisiinsa ja teihin nähden, jolloin jatkuva numerointi ei anna riittävän hyvää tietoa sijainnista
- jatkuvassa numeroinnissa ei ole joustoa, jos numeroiden väliin tulee uusia tontteja
- liikenneväylät eivät muodosta selvää hierarkkista järjestelmää haja-asutusalueilla
- asemakaava-alueilla osoiteyksikkö on yleensä yhden rakennuspaikan muodostama kiinteistö, mutta haja-asutusalueilla osoiteyksikkö on rakennuspaikka riippumatta kiinteistöjaotuksesta.

Osoitenumeroinnissa kadun tai tien vasemmalla puolella käytetään parillisia ja oikealla parittomia osoitenumeroita.

Saarissa osoitenumerointijärjestelmänä tulisi käyttää etäisyyteen ja 10-jakojärjestelmään perustuvaa osoitenumerointia.

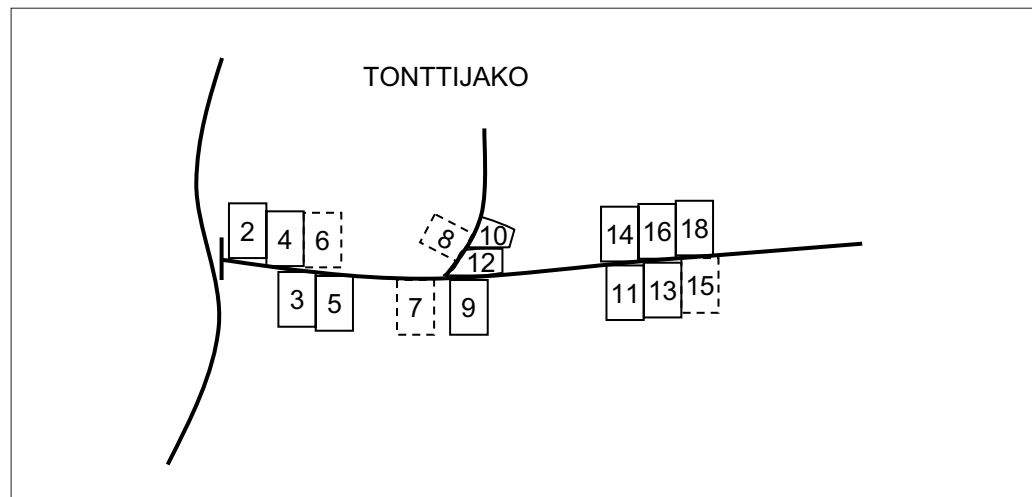
Saariin ja tieyhteyden ulkopuolella oleviin muihin kohteisiin vesitse liikuttaessa käytettävät vesillelaskupaikat tulisi olla osoitejärjestelmän piirissä pelastustehtäviä ja postinjakelun järjestämistä varten.

Em. kohteiden käyttöosoitteet voivat muodostua vesillelaskupaikan osoitteesta ja kohteen lähiosoitteesta, mikäli kunnan osoitteiden tietojärjestelmä mahdollistaa kaksiosaisen osoitteen käyttämisen.

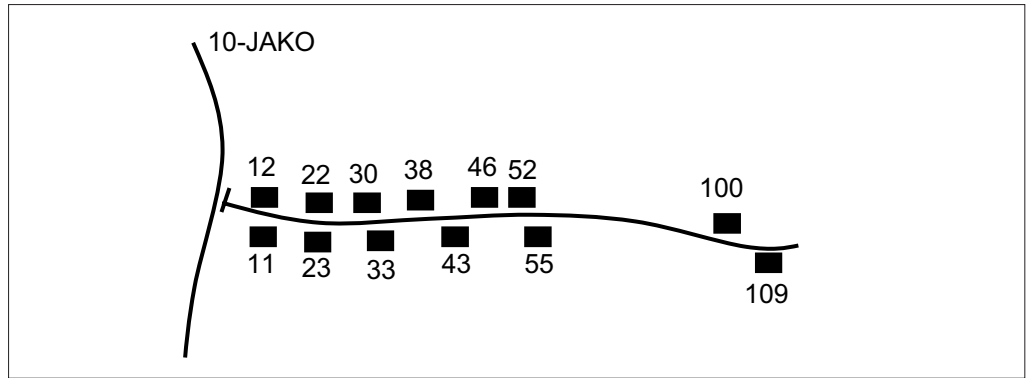
Haja-asutusalueella on myös monia suuria yksiköitä (lomakylät, varuskunnat, laitokset ym.), joilla on vakiintunut oma lähiosoitekäytäntö. Näiden osalta tulisi huolellisesti harkita, onko tarpeen ja perusteltua muuttaa nykyistä osoitekäytäntöä kunnan yleistä osoitekäytäntöä vastaavaksi.

Esimerkki standardin mukaisesta lomakyläosoitteesta:

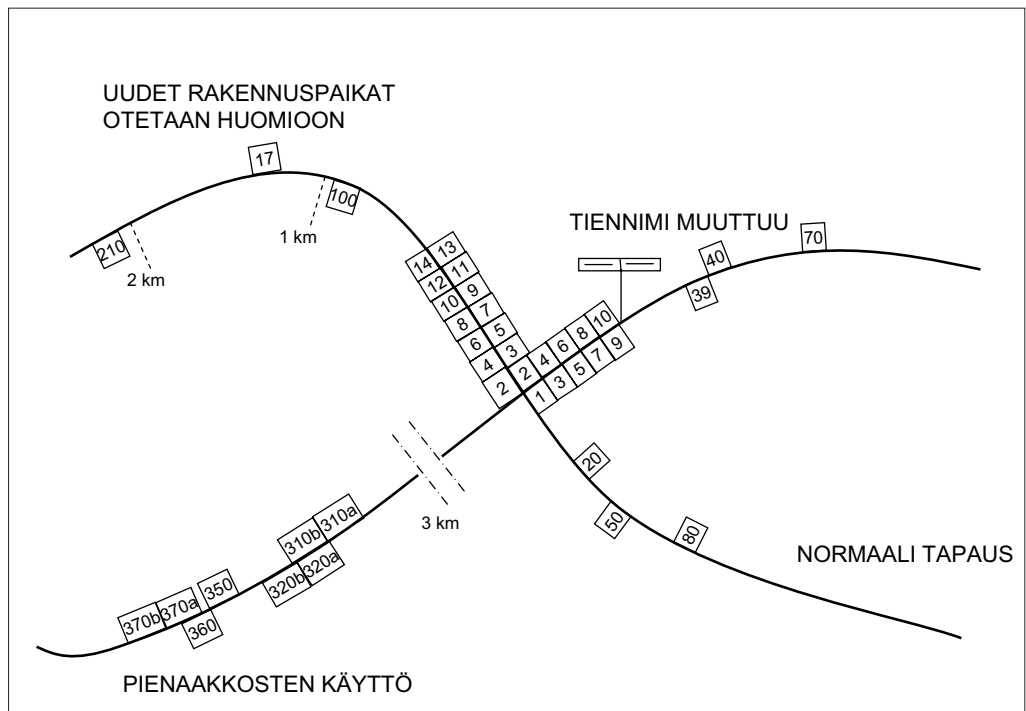
Kalle Laitinen
 Kuukeljärven lomamökit
 Rinnetie 2 as 123b
 07890 OHKOLA

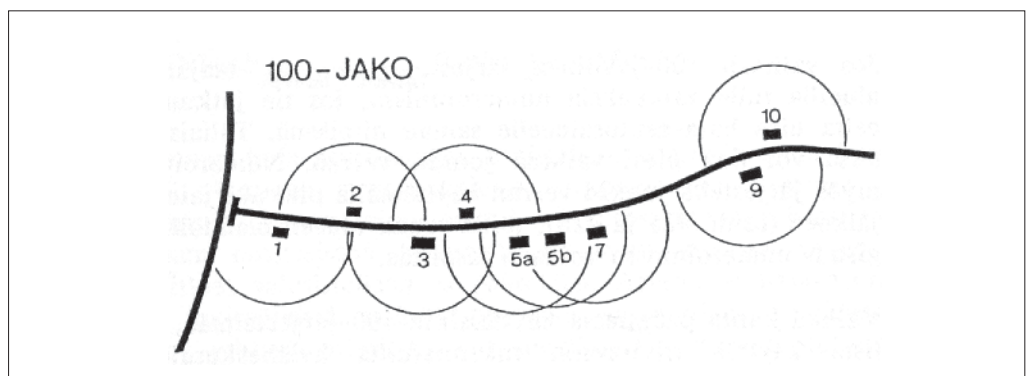
Kuva 5. Asemakaava-alueen tonttijakoon perustuva juokseva osoitenumerojärjestelmä.

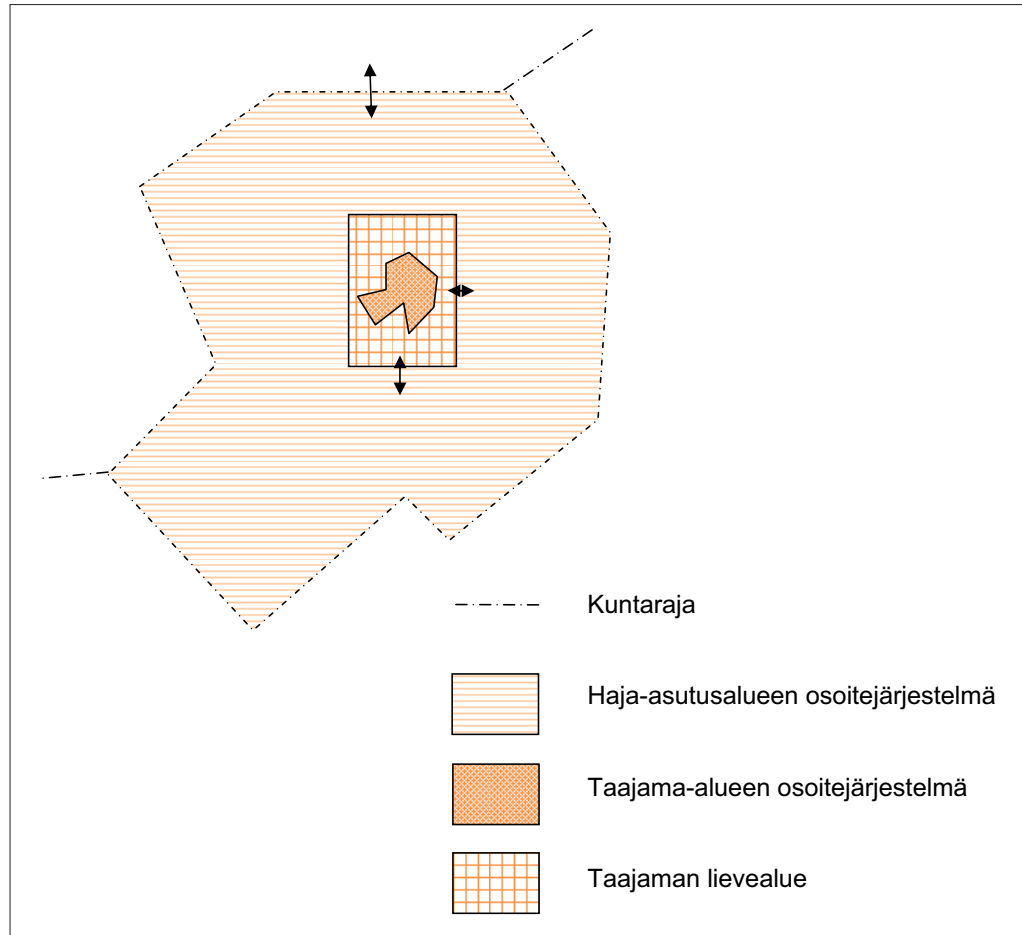
Kuva 6. Haja-asutusalueen etäisyyteen perustuva 10-jakoinen osoitenumerointijärjestelmä.

Kuva 7. Osoitenumerointi taajaman reuna-alueella 10-jakoisessa osoitenumerointijärjestelmässä.

Kuva 8. Poikkeuksellisesti käytettävä, hyvin harvaan asutun kunnan etäisyyteen perustuva 100-jakoinen osoitenumerointijärjestelmä.

Kuva 9. Haja-asutus- ja taajama -alueen osoitejärjestelmien käyttöalueet.

SUOSITUS:

Haja-asutusalueella käytetään etäisyyteen perustuvaa ns. 10-jakoista osoitenumeroitijärjestelmää. Vain erittäin perustelluista syistä kaikkein harvimminkin asutuilla alueilla voidaan käyttää ns. 100-jakoista osoitenumeroitijärjestelmää.

Tietyissä saarissa osoitenumeroinnissa suositellaan käytettäväksi ns. 10-jakoista osoitenumeroitijärjestelmää saaren pohjoiskärjestä rantaviivaa pitkin myötöpäivään edeten. Vastaavaa menettelyä tulisi soveltaa myös muilla ranta-alueilla, joille ei ole tietyhtä.

3.6 Yhteistyö osoitejärjestelmän laadinnassa ja ylläpidossa

Kunnan yhteistyötahoja osoitejärjestelmää laadittaessa ovat naapurikuntien ja yksityistiekuntien lisäksi mm. Suomen Posti Oyj (Suomen Posti), pelastuslaitos, maistraatti, tiehallinto ja maanmittauslaitos.

Osoitejärjestelmän perustamista tai uudistamista valmisteltaessa on tarpeen hankkia kunnan alueen uusimmat maastokartat ja osoitekartat myös naapurikunnista sekä mahdollisimman uusi ilmakuva-aineisto alueelta.

Naapurikuntien kanssa tulee sopia tiennimistöstä ja osoitenumeroinnista kuntien rajoilla. Myös osoitekarttojen laadinnassa tulisi tehdä tiivistä yhteistyötä naapurikuntien kanssa.

Yhteistyö ja tiedottaminen yksityistiekuntien suuntaan on tarkoituksenmukaista järjestää kunnan tielautakunnan tai vastaavan toimielimen kautta. Koska tiennimistö saattaa olla yksityisteiden osalta osoitenimistöksi sopimatonta, tulee ainakin muutostapauksissa neuvotella yksityistiekuntien kanssa. Eri osapuolilla voi samasta tiestä olla erilaisia nimiä.

Suomen Postin kanssa yhteistyötä osoiteasioissa tehdään käytännössä paikallisen jake-lupäällikön kanssa. Tiehallinto antaa tiedot maanteistä, niiden tieosista ja pituuksista sekä ohjeet kilpien sijoittamisesta.

Konsulttitoimistot voivat osallistua kunnan osoitejärjestelmän laadintaan asiantuntijoi-na, koordinaattoreina ja varsinaisen työn suorittajina. Erityisesti osoitekarttojen laadinnas-sa useimmat pienet kunnat tarvitsevat kunnan ulkopuolista teknistä apua.

Lausunnot osoitejärjestelmästä on tarpeen hankkia keskeisiltä toimijoilta ennen osoite-järjestelmän vahvistamista. Lausunnot tulisi pyytää ainakin naapurikunnilta, aluepelastus-laitokselta, maistraatilta, tiehallinnolta, Suomen Postilta ja Kielitoimistolta.

SUOSITUS:

Kunnan tulee laatia osoitejärjestelmä tiiviissä yhteistyössä naapurikuntien, pelastuslaitoksen, hätä-keskuksen, maistraatin, tiehallinnon ja Suomen Postin kanssa sekä pyytää näiltä lausunnot ennen osoitejärjestelmän vahvistamista.

3.7 Osoitejärjestelmien yhteensovittaminen naapurikuntien kesken sekä kuntaliitoksissa

Kuntaliitoksissa tulisi huolehtia kuntien osoitejärjestelmien yhteensovittamisesta. Yhteen-sovittamistarpeet on yleensä tunnistettu jo aiemmin pelastuslaitoksen, hätäkeskuksen ja kuntien yhteistyötä järjestettäessä. Kuntaliitosneuvottelujen yhteydessä ja liitossopimuk-sessa tulisi ottaa kantaa osoitejärjestelmien yhtenäistämiseen ja nimetä vastuullinen taho muutosten valmistelemiseksi ja toimeenpanemiseksi. Tällöin tulisi selvittää ainakin seuraav-t osoitejärjestelmiin liittyvät näkökohdat:

- kadun- ja tiennimistön päällekkäisyydet ja niiden poistaminen
- osoitenumeroinnin jatkuvuus kuntien rajalla
- osoitenumerointijärjestelmien erot taajamissa ja haja-asutusalueilla
- yhdistyvien kuntien yhteisen osoitetietojärjestelmän, -palvelun ja osoitekartan laati-minen
- osoitemuutoksiin liittyvät mahdolliset postinumerojärjestelmän muutokset yhteis-työssä Suomen Postin kanssa.

SUOSITUS:

Kunnan kadun- ja tiennimistöä laadittaessa tai täydennettäessä sekä osoitejärjestelmää kunta-liitoksissa muutettaessa tulisi ottaa huomioon naapurikunnissa käytössä oleva nimistö ja välttää samojen nimien käyttöä sekä varmistaa nimistön ja osoitenumeroinnin tarkoituksenmukainen jatkuvuus kuntarajan yli. Nimiin sisältyvän kulttuuriperinnön arvo on huomioitava muutostilanteis-sakin.

Kuntaliitosneuvottelujen yhteydessä ja liitossopimuksessa tulisi ottaa kantaa kuntien osoite-järjestelmien yhtenäistämiseen ja nimetä vastuullinen taho muutosten valmistelemiseksi ja toi-meenpanemiseksi.

Osoitejärjestelmän muutoksista ja voimaantulosta kuntaliitoksissa tulee tiedottaa hyvissä ajoin vastaavilla periaatteilla kuin osoitejärjestelmän muutostilanteissa yleensäkin.

3.8 Osoitetieto kunnan tietojärjestelmissä ja yhteydet valtakunnallisiin osoitetietojärjestelmiin

Rakennusten ja kiinteistöjen osoitetiedot sekä nimistötiedot ovat tärkeä osa kunnan teknisen hallinnon rekisteri- ja paikkatietojärjestelmän tietokokonaisuutta. Kunnan osoitetietojärjestelmän toimivuudelle on tärkeää, että kunnan eri viranomaiset ottavat heti käyttöön uudet ja muutetut osoitteet.

Tavoitteena on, että rakennusten ja kiinteistöjen osoitetiedot ja nimistötiedot ovat ajantasaisina jatkuvasti kunnan eri hallintokuntien käytössä kunnassa käytettävän paikkatietojärjestelmän sovellusten kautta. Osoite- ja nimistötiedot tulisi tallettaa kunnan tietojärjestelmään vain kertaalleen, jotta voitaisiin varmistaa tiedon tehokas ylläpito sekä tiedon jatkuva ongelmaton ajantasaisuus eri karttasovelluksissa kuten opas-, virasto ja kantakartalla.

Nimistöä koskevat päätökset tulisi dokumentoida, kohdistaa osoitekohteisiin ja tallettaa osaksi kunnan osoite- ja nimistötietojärjestelmää.

Kunnan paikkatietojärjestelmissä rakennuksen osoitteen sijainti on esitetty rakennuksen keskipisteen tai tonttiliittymän koordinaatteina. Tarvittaessa tarkempaa osoitteen sijaintia voidaan liikkumista opastavissa tietojärjestelmissä esittää rakennuksen sisäänkäynnin koordinaattien ja/tai kerroksen avulla. Kiinteistön alueella liikkumista voidaan ohjauttaa kulkusegmenttien avulla. Se kuvaa viivageometriana sallittua kulkureittiä kiinteistöllä osoitteen esittämään kohteeseen.

Kunta toimittaa rakennusten osoitteita ja niiden muutoksia väestötietojärjestelmään (VTJ). Kunnan rakennusvalvonta toimittaa rakennuksen osoitetiedot Väestörekisterikeskukseen muiden rakennuslupatietojen mukana sekä osoitteiden muuttuessa erillisinä osoitepäivityksinä maistraatille. Kunnat toimittavat kiinteistöjen osoitteita valtakunnalliseen kiinteistötietojärjestelmään (KTJ) kiinteistöjen rekisteröinnin yhteydessä tai erillisinä kiinteistöjen osoitepäivityksinä. KTJ:ssä kiinteistön tietoja voidaan hakea osoitteen avulla.

Väestötietojärjestelmän väestötietoja siirretään VTJ:stä eräpäivityksinä kuntien ja kuntayhtymien tietojärjestelmiin kunnan asukasluetteloksi. VTJ:stä voidaan myös etsiä osoitteita suoraan erillisellä sovelluksella (Väestösuora). Se ei kuitenkaan nykyisellään mahdollista kunnan operatiivisten tietojärjestelmien suorittamia suorita osoitehakuja VTJ:stä.

Osoiterekisteri on henkilökisteri ja sitä koskevat henkilötietolain (523/1999) säännökset, jotka mm. rajoittavat osoitetietojen käyttöä ja luovuttamista.

SUOSITUS:

Osoite- ja nimistötiedot sekä palvelut tulisi toteuttaa kiinteäksi osaksi kunnassa käytössä olevaa teknisen hallinnon rekisteri- ja paikkatietojärjestelmäkokonaisuutta, mikä mahdollistaa osoitetietojen tehokkaan päivityksen, jakelun ja saatavuuden.

Kunnan osoitetietojärjestelmää kehitettäessä tulisi varautua useiden osoitteiden tallentamiseen samalle osoitekohteelle sekä osoitekohteen paikantamiseen rakennusten sisäänkäynnin sijainnin avulla.

Nimistöä koskevat päätökset tulisi dokumentoida, kohdistaa osoitekohteisiin ja tallettaa osaksi kunnan osoite- ja nimistötietojärjestelmää.

3.9 Osoitejärjestelmän merkitseminen maastoon

Maastossa ja liikenneväylillä toimiva ohjauskokonaisuus muodostuu useasta eri osakokonaisuudesta. Tiehallinto suunnittelee, sijoittaa ja ylläpitää maanteiden (ent. yleinen tie) viitoitusta, opastusta ja laitteita. Kunnat suunnittelevat, sijoittavat ja ylläpitävät teiden katu- ja väylien opastusta ja laitteita sekä niiden nimikilpiä. Yksitystiekunnat sijoittavat ja ylläpitävät yksityisteiden nimikilpiä. Kiinteistöjen omistajat sijoittavat ja ylläpitävät osoitejärjestelmän mukaisia numerokilpiä.

3.9.1 Maanteiden viitoitusjärjestelmä

Kuva 10. Maanteiden viitoitusjärjestelmä opastaa kohteeseen.

Tiehallinnon vastuulla olevalla maanteiden viitoitusjärjestelmällä autetaan tienkäyttäjiä löytämään paikkakunnalta toiselle suunnistustauluilla ja tienviitoilla osoitettuja reittejä pitkin.

Suunnistustauluissa ja tienviitoissa osoitetaan maanteiden viitoituskohteet. Maanteiden viitoituksesta vastaa tiehallinto. Myös kunnat käyttävät samaa järjestelmää kohdeopastuksessa.

3.9.2 Kunnan osoitejärjestelmän merkitseminen maastoon

Nimikilven tarkoitus

Kadun- ja tien nimikilven tarkoitus on kertoa kadun- ja tienkäyttäjille kyseisen kadun ja tien nimi. Nimikilvet valmistetaan, sijoitetaan ja tarvittaessa huolletaan siten, että ne ovat hyvin havaittavissa ja luettavissa niin jalkakäytävältä kuin ajoradaltakin. Kadun- ja tiennimikilpien tekstien luettavuus toteutuu valitsemalla tekstikorkeus suosituksen mukaisesti kyseisen liikenneväylän ja kadun sallitun ajonopeuden mukaisesti. Luettavuutta parantaa, kun tekstin värin ja kilven pohjavärin välillä on riittävän suuri kontrasti. Kilpeen ei tule sijoittaa muita viestejä, kuten nuolia ja mainoksia, koska liiat merkit vaikeuttavat havaitsemista. Asemakaava-alueen ulkopuolella sekä asemakaava-alueella maankäyttö- ja rakennuslain 83 §:n 4 momentin mukaisella liikennealueella on kielletty maantien käyttäjille tarkoitettujen ulkomainosten asettaminen (maantielaki).

Vastuut ja oikeudet nimikilpien sijoittamisessa

Kunnan osoitejärjestelmän mukaisten katujen ja teiden nimikilpien pystyttämisestä vastaa kunta. Kadun ja tien nimikilven tarkoituksena on osoittaa kadun sekä maan- tai yksityisen tien kunnan osoitejärjestelmän mukainen nimi. Nimikilpi ja pylväk tai nimikilpi sijoitetaan joko kunnan maalle tai se voidaan sijoittaa kiinteistölle tai kiinnittää rakennukseen maankäyttö- ja rakennuslain 163 §:n ja 161–162 §:ien mukaisesti sopimalla kiinteistön omistajan ja haltijan kanssa.

Kadun tai muun liikenneväylän risteykseen tai liittymään ei ilman kunnan viranomaisen lupaa saa asettaa liikenneväylän nimeä tai liikenneväylän varrella olevaa kohdetta osoittavaa kilpeä.

Tiehallinnon maanteiden varrella noudatetaan kunnan ja yksityisteiden nimikilpien sijoittamisessa tiehallinnon ohjeita. Maantien kohdistuvaan kertaluontoiseen työhön tarvitaan tiehallinnon lupa. Lupa voidaan sisällyttää tiehallinnon (paikallinen tiepiiri) kanssa tehtävään sopimukseen.

Nimikilpien sijoittaminen yleensä

Yleensä katujen nimikilvet sijoitetaan heti jalkakäytävän taakse. Ellei jalkakäytävää ole ja kilpi kiinnitetään pylväkseen, sijoitetaan se niin, ettei mikään osa siitä ulotu ajoradalle. Kun rakennus tai aita sijaitsee sopivalla etäisyydellä tontilla, kiinnitetään kilpi näihin yleensä vähintään 10 cm:n päähän kulmasta.

Rakennuksiin sijoitettaessa tulee ottaa huomioon, että kadulle pysähtyneet tai kadunvarrelle pysäköidyt ajoneuvot eivät estä nimikilven havaitsemista.

Nimikilven tulee olla yleensä kahteen suuntaan näkyvä ja nimikilvissä kaksikieliset nimet sijoitetaan päällekkäin. Yksipuolisesti tekstitettyä nimikilpiä kiinnitetään yleensä seinään, aitaan tai vastaavaan rakenteeseen. Nimikilven näkyminen myös toisesta ajosuunnasta edellyttää tietyissä tilanteissa nimikilven sijoittamista myös liittyvän tien toiselle puolelle.

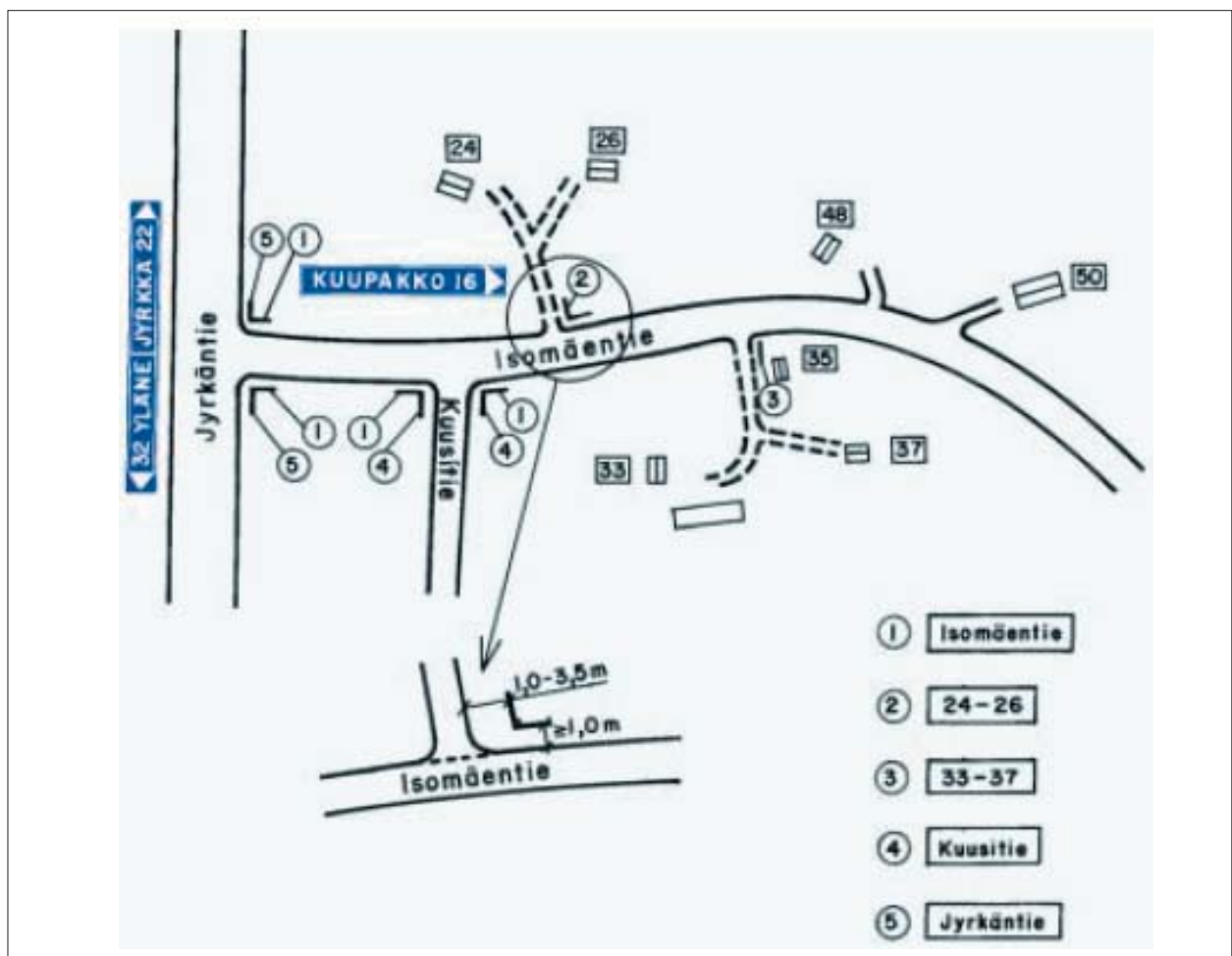
Kuva 11. Katujen ja teiden nimikilpiä ja kohdeviitoja.

Nimikilpien sijoittaminen maantien läheisyydessä

Tiehallinnolla on ohjeet nimikilpien ja pylväiden sijoittamisesta maantien läheisyydessä (Yleisohjeet liikennemerkkien käytöstä TIEL 2000006 - 03). Nimikilpi ja pylväk tulee sijoittaa siten, että sen pylvään etäisyys maantien pientareen ulkoreunasta on noin 4 metriä. Kilven etäisyys yksityisen tien reunasta on vähintään 1,0 metriä ja enintään 3,5 metriä. Maantien varrelle asetettava nimikilpi kiinnitetään erilliseen noin 60 mm:n paksuiseen pylvääseen.

Maantien läheisyydessä nimikilpi ja pylväk sijoitetaan liittymän välittömään läheisyyteen kilvessä osoitetun tien puolelle ja sen suuntaiseksi. Nimikilpi on sijoitettava siten, ettei se estä olemassa olevien tienviittojen ja muiden liikennemerkkien näkyvyyttä eikä haittaa teiden kunnossapitoa. Nimikilpi kiinnitetään yleensä erilliseen pylvääseen, mutta voidaan myös kiinnittää seinään, aitaan tai vastaavaan rakenteeseen. Maantien liittymissä nimikilpeä ei saa kiinnittää samasta suunnasta luettaviksi tarkoitettujen maantien liikennemerkkien ja viittojen pylväisiin. Nimikilpi voidaan poikkeuksellisesti kiinnittää samaan pylvääseen yksityistien viitan (Tiehallinto nro 643) ja osoiteviitan (Tiehallinto nro 644) kanssa ottaen huomioon nimikilven korkeusasemasta annetut ohjeet. Nimikilpi suositellaan kiinnitettäväksi muiden viittojen yläpuolelle. Huomioitavaa on, että tiehallinnon ylläpitämällä maanteilla ja toisaalta kuntien hoitamilla kaduilla ja teillä nimikilven sijoittamisperiaatteet liikennemerkkipylvääseen poikkeavat toisistaan.

Nimikilpi sijoitetaan sellaiselle korkeudelle, että se on helposti havaittavissa. Nimikilven alimman reunan korkeus tien, pyörätien tai jalkakäytävän pinnasta on vähintään 2,0 metriä, normaalisti kuitenkin 2,5 metriä.

Kuva 12. Tien ja numerokilpien sijoittaminen yleisen tien läheisyydessä (Tiehallinto: Yleisohje liikennemerkkien käytöstä, TIEL 2000006-03).

Kilpien suunnittelu ja muotoilu

Nimikilpien korkeudet, tekstikorkeudet ja sijoituspaikat suositellaan toteutettavaksi tämän suosituksen ja piirroslitteissä (liite 2) esitettyjä periaatteita noudattaen.

Kadun ja tien nimikilvet voidaan kunnan päätöksellä myös suunnitella ja muotoilla paikallisiin oloihin sopiviksi ja näin tukea alueiden ominaispiirteitä. Tällöin kilvet ja niiden rakenteet voidaan valita korkeatasoisen tuotesuunnittelun avulla ympäristön muihin ominaispiirteisiin sopiviksi ja ympäristön korkeiden laatutavoitteiden mukaisiksi.

Kadun ja tien nimikilven teksti

Kadun nimikilpiä suunniteltaessa ja valmistettaessa tulee varmistaa nimikilpiin merkittävän tekstin virheettömyys ja oikeakielisyys. Nimikilpiä valmistettaessa tulisi hyödyntää sähköisessä muodossa olevia nimiaineistoja kirjoitusvirheiden välttämiseksi.

Risteyksessä kadun ja tien nimikilpeen voidaan merkitä näkyviin osoitenumeroiden vaihteluväli risteyksen eri puolilla.

Kadun ja tien nimikilvissä käytetään Helvetica Medium -kirjaintyyppin mukaista tekstiä. Nimikilven teksti kirjoitetaan pienaakkosina (gemenä) lukuun ottamatta suuria alkukirjaimia (versaali).

Kilvessä käytettävän tekstikorkeuden lähtökohtana on ajoväylällä sallittu suurin ajonopeus. Katujen nimikilpien suositeltava isojen kirjainten tekstikoko on 60–80 mm ja pienten kirjainten tekstikoko on 45–60 mm. Taajaman ulkopuolella suositellaan käytettäväksi maantieltä luettaviksi tarkoitetuissa tien nimikilvissä isojen kirjainten tekstikokoa 80–100 mm ja pienten kirjainten tekstikoko on 60–80 mm.

Esimerkiksi jos matalan pienen kirjaimen korkeus on 45 mm, niin ison alkukirjaimen korkeus on noin 61 mm. Edellä mainitussa tekstityypissä on kirjaimille annettu hieman vaihtelevat korkeudet ja edellä mainittu korkeusmitta viittaa esimerkiksi s-kirjaimen korkeuteen. Tekstissä kirjainten väli vaihtelee yleensä 4–9 mm:n välillä siten, että kirjainvälit näyttävät yhtä suurilta. Välejä voidaan hieman suurentaa, jos tilan käyttö sitä vaatii. Pienintä väliä käytetään silloin, kun vierekkäisistä kirjaimista vain vähäiset osat ovat lähellä kuten esimerkiksi kirjainyhdistelmissä po ja od. Suurinta väliä käytetään, kun sitä rajoittavat vierekkäisten kirjainten yhdensuuntaiset osat kuten esimerkiksi mn ja lk. Sanojen väli on vastaavasti 20–35 mm.

Kadun ja tien nimikilven koko ja tekstin sijoittaminen

Nimikilven korkeus on 90 mm, kun teksti tulee yhdelle riville. Kun tekstiä tulee kahdelle riville, on korkeus 180 mm. Tekstin sijoittamista helpottava apuviiva on 18 mm:n etäisyydellä kilven alareunasta. Kun tekstiä on kahdella rivillä, ylemmän tekstirivin vastaava apuviiva sijoitetaan 108 mm:n etäisyydelle kilven alareunasta.

Nimi sijoitetaan kilven pituussuunnassa joko ns. vasensuorana tai kilven keskelle. Samaa kilpeen ei tule sijoittaa tekstiä kahta riviä enempää. Kilven päihin jätetään vapaata tilaa vähintään noin 20 mm.

Nimikilpien tavalliset pituudet ovat 550, 650 ja 800 mm. Erityisistä syistä voidaan käyttää myös muita pituuksia. Edellä mainittuihin pituuksiin tulee pylvääseen näiden yleisohjeiden mukaisesti ilman alustaa kiinnitettävän kilven osalta lisätä kiinnitysvara 45 mm.

Kilpien valmistustapa

Nimikilven tulee olla valmistettu liikennemerkkikäyttöön hyväksytystä materiaalista liikennemerkkejä koskevan standardin SFS-EN 12899-1: 2001 mukaisesti.

Liikennemerkit valmistetaan tarkoitukseen soveltuvasta levymateriaalista, jonka toimiva osa on heijastavaa kalvomateriaalia. Kadun ja tien nimikilven teksti on musta ja kilven pohja heijastava valkoinen.

3.9.3 Yksityisteiden nimikilvet

Yksityistien nimikilven hankinnasta, sijoittamisesta ja ylläpidosta vastaa yksityistien pitäjä. Yksityistien nimikilvet valmistetaan ja sijoitetaan noudattaen samoja ohjeita kuin kunnan ylläpitämällä kaduilla ja teillä.

3.9.4 Rakennusten osoitenumerokilvet ja niiden sijoittaminen

Osoitenumeromerkinnän tarkoitus

Osoitenumerokilvellä osoitetaan rakennuksen tai sen sisäänkäynnin osoitenumero kunnan osoitejärjestelmässä ja opastetaan liikennöimistä sekä hälytysajoa. Rakennuksen omistajan velvollisuus on asettaa ja ylläpitää kadulta, muulta liikenneväylältä ja tontin sisäiseltä liikennealueelta näkyvään paikkaan rakennuksen ja porrashuoneen tunnusta ilmaiseva numero tai kirjain sen mukaan kuin kunta on asiasta päättänyt. Rakennuksen osoitumeroita valvovat kuntien rakennusvalvonta- ja pelastusviranomaiset.

Kuva 14. Rakennuksen omistaja asettaa osoitenumeron näkyvään paikkaan.

Osoitenumeron merkitseminen

Osoitenumerokilpi voidaan kiinnittää rakennuksen seinään, ovilamppuun, porttiin, postilaatikkoon, aitaan tai vastaavaan rakenteeseen. Numerokilpi tulisi kuitenkin aina olla luettavissa kadulta ja tieltä käsin.

Rakennuksen osoitenumero merkitään kilpeen pääsääntöisesti numerolla. Tietyissä tapauksissa on opastuksen helpottamiseksi ja parantamiseksi perusteltua käyttää rakennuksen osoitenumeron yhdistettyä kadunnimeä + osoitenumeroa eli nimenumerokilpeä.

(kuva 16). Niminumerokilpi kirjoitetaan isoilla kirjaimilla erotukseksi kunnan ylläpitämästä kadunnimikilvestä. Niminumerokilpi sijoitetaan väärinkäsitysten välttämiseksi ensisijassa kyseisen kadun puolella rakennuksen seinään. Tunnuksia tai suuntanuolia ei merkitä nimi- ja numerokilpiin.

Kiinnitettäessä osoitenumeroilpi esimerkiksi haja-asutusalueella erilliseen pylvääseen se asetetaan noin 2 metrin korkeuteen. Rakennuspaikkojen osoitenumeroilpien pystyttämiseen maantien varrelle tarvitaan tiehallinnon lupa.

Kuva 15. Haja-asutusalueen osoitenumero maastossa.

Kuva 16. Rakennuksen osoitementä Kadunnimi ja -numero -malli.

Opastaulu

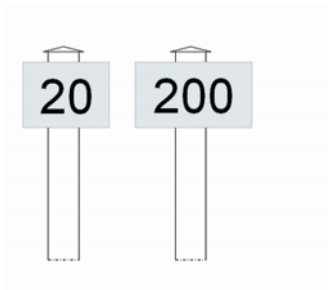
Tarvittaessa on käytettävä opastaulua, jossa on esitetty rakennusten osoitenumerointi ja porraskäytävien tunnuksat. Erityisen tarpeellista opastaulun käyttö on useita rakennuksia käsittävillä kiinteistöillä, mikäli rakennuspaikalle kuljetaan usealta sitä sivuavalta kadulta.

Kuva 17. Opastaulu.

3.9.5 Osoitteen merkitseminen saarissa

Rakennuksen omistajan tulee kiinnittää rakennuksen osoitenumero liikenneväylältä näkyvään paikkaan. Osoitenumeroista päättää kunta. Kun pääasiallinen liikennöintitapa saarissa tai mantereella olevalle kiinteistölle on venekuljetus, osoitenumeroa ilmaiseva kilpi sijoitetaan kiinteistön rantautumispaikkaan (kuva 18).

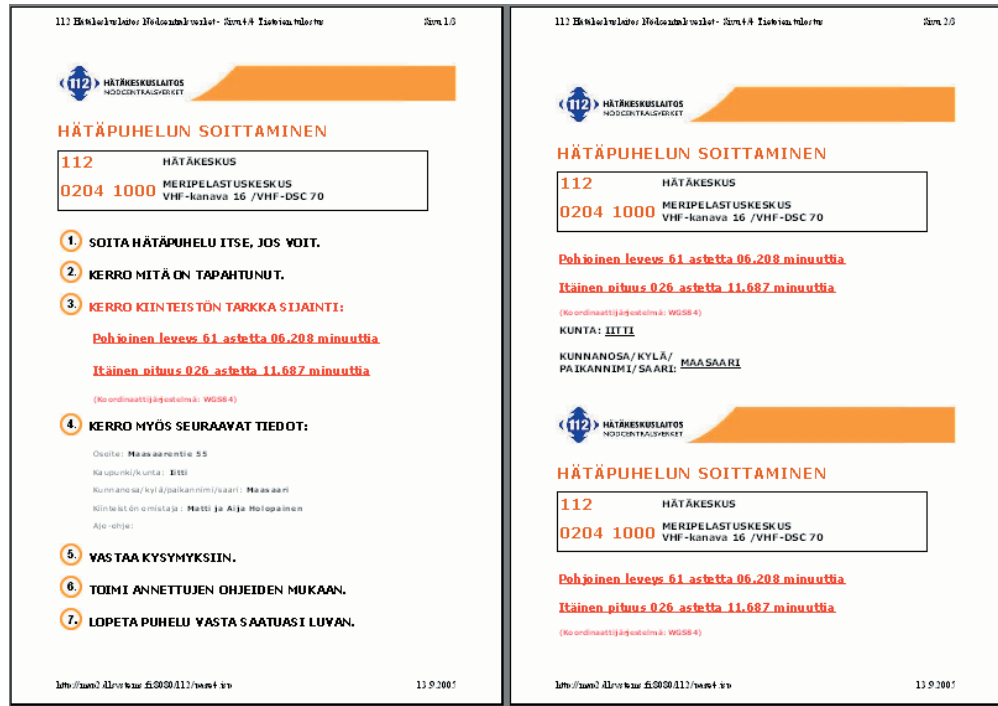

Kuva 18. Osoitenumeron merkitseminen rantautumispaikkaan saarissa.

3.9.6 Häätöilmoitusohje lomarakennuksissa ja retkeilykohteissa

Lomarakennukseen sekä erilliseen rantasaunaan suositellaan kiinnitettäväksi hätöilmoitusohje, joka on tulostettavissa Hätäkeskuslaitoksen internet-sivuilta (www.112.fi), Hyödynnä karttakoordinaattipalvelua). Palvelussa ohjeeseen merkitään kiinteistön osoitetiedot. Tuloste tulisi käsitellä säänkestäväksi (esim. laminointi).

Autiotupien ja kämppien sekä muiden taukopaikkojen ylläpitäjien tulisi vastaavasti huolehtia em. hätöilmoitusohjeen kiinnittämisestä ao. kohteisiin.

Kuva 19. Häätöilmoitusohje.

3.10 Tiedottaminen osoiteasioista

Tiedottaminen kuuluu oleellisena osana kunnan osoitejärjestelmän perustamiseen ja ylläpitoon. Osoitejärjestelmän nopea ja luotettava käyttöönotto edellyttää monivaiheista ja eri kohderyhmien erityistarpeiden mukaista valmistelua ja tiedottamista.

Asukkaiden kuuleminen tulee järjestää sopivalla tavalla osoitejärjestelmän perustamisen yhteydessä.

On tärkeää, että asukkaat ovat tietoisia osoitteen ja osoitemerkinnän merkityksestä hätätilanteen sattuessa.

Tiedottaminen ja kuuleminen osoitejärjestelmän perustamiseen liittyen

Jo osoitejärjestelmän valmisteluvaiheessa on tarpeen tiedottaa laadittavasta osoitejärjestelmästä.

Osoitejärjestelmän valmistuttua tulisi yhdessä keskeisten yhteistyökumppanien kanssa pitää laaja tiedotustilaisuus yleisölle, paikalliselle lehdistölle ja radiolle. Lisäksi tulisi järjestelmästä tiedottaa lehtikirjoituksin, lehti-ilmoituksin ja kunnan internet-sivujen kautta sekä laatia siitä lyhyt esite jaettavaksi joka kotiin.

Osoitekartta ja sen otteet ovat parhaita tiedotusvälineitä. Osoitekartan yhteydessä voidaan kertoa esim. kunnan nimistön piirteistä alueiden identiteetin ja kunnan imagon kannalta.

Tiedottaminen kiinteistönomistajille ja -haltijoille

Osoitenumeron maastoon merkitsemistä tulisi neuvoa ja valvoa rakennusluvan myöntämisen ja rakentamisen valvonnan yhteydessä. Velvoitettaessa numerokilpien kiinnittämiseen tulisi kiinteistönomistajille korostaa heidän omaa etuaan asiassa mm. siten, että vain asianmukaisen ja riittävän hyvin näkyvän numeroinnin avulla paloautot, ambulanssi, poliisi ja posti löytävät perille. Kilpikustannus on vähäinen asiasta kiinteistölle aiheutuvaan hyötyyn verrattuna.

On suositeltavaa, että informoitaessa asiasta kiinteistönomistajia samalla mainitaan, mistä numerokilpiä on ostettavissa. Asiasta voi olla syytä sopia paikallisten yrittäjien tai liikkeiden kanssa.

Uudesta ja muutetusta osoitteesta on tiedotettava ensisijaisesti kiinteistön omistajalle ja -haltijalle mahdollisimman pian. Liitteessä 1 on esimerkki osoiteilmoituskirjeestä kiinteistönomistajille.

Kiinteistönomistajien ja -haltijoiden tehtäväksi luonnollisesti jää uuden osoitteensa tiedottaminen tuttavilleen ja muille tahoille, joihin heillä on yhteyksiä postitse.

Muu tiedottaminen

Uudesta osoitejärjestelmästä, kohteiden uusista osoitteista sekä osoitenimistössä tapahtuvista muutoksista tulee tiedottaa ainakin seuraaville toimijoille ja viranomaisille:

- pelastuslaitos
- hätäkeskus
- poliisi
- maistraatti
- Suomen Posti
- tiehallinto
- maanmittauslaitos.

Suosittelavaa on tiedottaa myös muille kunnan ja kuntalaisten kannalta keskeisille toimijoille kuten:

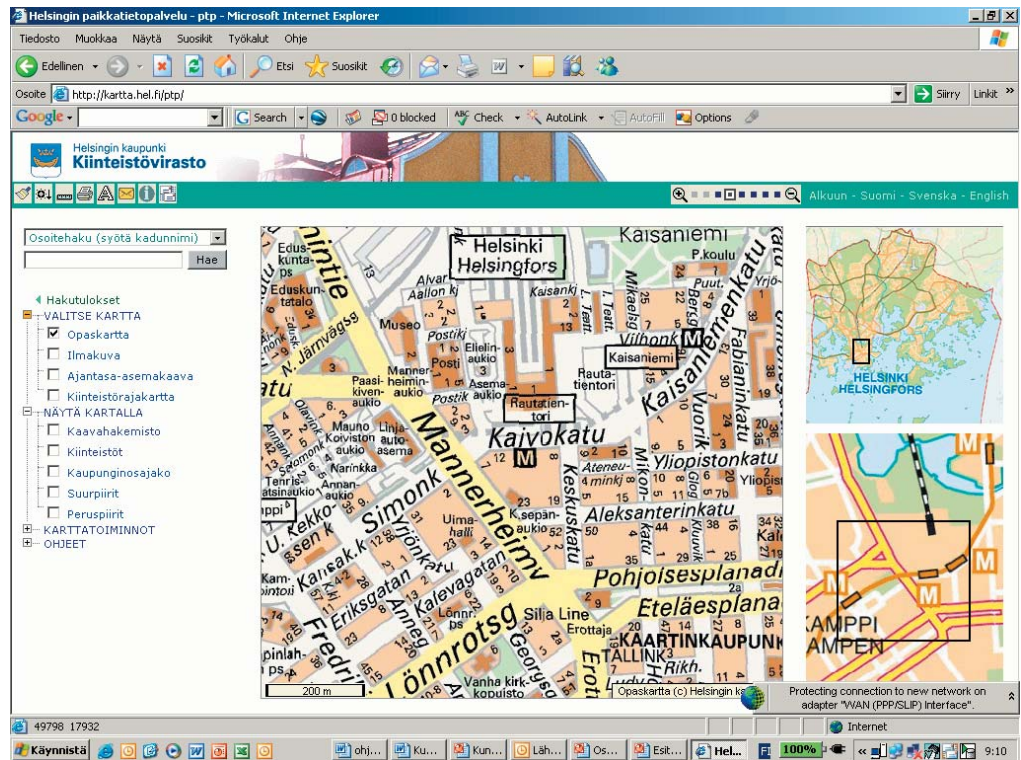
- naapurikunnat
- sähköverkosta vastaava toimija
- lankapuhelinverkosta vastaavat toimijat
- taksit
- seurakunnat, sanomalehdet ym.

3.11 Osoitekartta ja sen laatiminen

Yleistä osoite- ja opaskartoista

Osoitekartan tärkein tehtävä on havainnollistaa osoitteiden sijainti maastossa ja toisiinsa nähden. Osoitekarttaa voidaan osoitetietojen lisäksi laajentaa muilla opastustiedoilla. Opaskartta on osoitekartan pohjalta laajennettu opastava kartta, jossa on tietoa mm. maankäytöstä sekä julkisista ja yksityisistä palveluista. Osoite- ja opaskartan tulee olla kaikkien kuntalaisten ja kunnan osoitejärjestelmän käyttäjien saatavilla painettuna ja internet-tietoverkossa. Kunnan laatiman ja ylläpitämän osoite- ja opaskartta-aineiston kaupallisesta käytöstä tulee sopia kunnan kanssa.

Internet-osoite- ja opaskarttapalveluissa voidaan hakea kohteita rakennuksen osoitteen avulla, mikä ei painetulla kartalla ole mahdollista. Kunnan internet-karttapalvelussa voidaan esittää myös kunnan muut kartta-aineistot, joita voivat olla esimerkiksi yksittäiset asemakaavat, ajantasa-asemakaavat, ilmakuvat sekä Maanmittauslaitoksen maastokartta-aineistoja.

Kuva 20. Helsingin paikkatietopalvelu internetissä, <http://kartta.hel.fi/ptp/>

Osoitekartan laatiminen

Osoitekarta-aineisto tulee laatia yhteensopivaksi kunnan käyttämän paikkatietojärjestelmän tietosisällön ja teknisten ratkaisujen kanssa. Osoitekarttapalvelun tulisi olla osa kiinteä osa kunnan paikkatietojärjestelmäkokonaisuutta.

Osoitekartasta tulisi ilmetä ainakin seuraavat asiat:

- tieverkko maanteiden tienumeroineen
- teiden osoitenimet
- tarvittava muu nimistö
- osoitenumerot (osa riittää)
- asutus (rakennukset)
- vesistöt
- pellot ym. maastokuviot
- muut erityiset ja merkittävät paikallistamista auttavat kohteet
- ulkoilureitit ym.

Suurimittakaavaisesta karttamateriaalista voidaan laatia erillinen osoitekarta kadun- ja tiennimielementtiä korostaen. Vaihtoehtoisesti voidaan käyttää mahdollisimman paljon hyväksi olemassa olevaa kartta-aineistoa sellaisenaan ja liittää siihen nimistö- ja numeroelementti sekä mahdollisesti tiet uudelleen eri värillä esitettynä, jotta ne erottuvat kartan pohjaväristä. Liitteinä olevissa osoitekartoissa on esimerkkejä molemmista menetelmistä.

Painettava kartta kannattaa suunnitella sekä käytettävyyden että painokustannusten takia maksimissaan B1-kokoon (100 x 70 cm).

Hakuruudusto, nimihakemisto ja tieverkosto painetussa osoitekartassa

Painettu osoitekartta on aina varustettava hakuruudustolla, jossa ruudun sivu yleensä vastaa 1000 metriä maastossa. Hakuruudusto tarvitaan osoitekartalla esitettyjen osoitenimien ja erityiskohteiden paikantamiseen.

Tie, joka sijaitsee useassa hakuruudussa, kannattaa merkitä tiennimihakemistoon sen ruudun mukaan, missä nimi kartalla sijaitsee. Jos kartalla on käytettävä saman tien nimeä useammassa kohdassa, on selvintä käyttää tien alkupisteestä katsoen ensimmäisen tiennimen hakuruutua.

Jos kartalla käytetään ”ikkunointia” so. tietyt kyläalueet taikka kuntakeskus esitetään eri mittakaavassa kartan reunalla tai kääntöpuolella, voi olla tarpeen käyttää kahta hakunumeroa taikka kirjaimia. Liitteinä olevissa karttaesimerkeissä on malli ikkunoinnista.

Nimihakemisto, merkkien selitykset ja mittakaava sekä mittakaavajana kannattaa esittää kartan reunassa näkyvällä paikalla. Tiennimiluetteloa ei mielellään tulisi laittaa kartan kääntöpuolelle.

Nimihakemisto hakuruututietoineen järjestetään normaalisti aakkosjärjestykseen koko kunnan alueelta, taajama-alueet mukaan lukien. Jos taajama-alueen osoitekartta on erillisenä, tulisi ko. tiennimen perässä olla maininta siitä, että ko. tiennimeä ei löydy haja-asutusalueen kartalta.

Kaksikielisissä kunnissa tarvitaan sekä suomenkielisten nimien mukaan aakkostettu hakemisto, jossa suomenkielisen nimen rinnalla on sen ruotsinkielinen vastine ja kartta-ruudun tunnus (Palokärjentie – Spillkråksvägen 80 45) että vastaava ruotsinkielisten nimien mukaan aakkostettu hakemisto (Spillkråksvägen – Palokärjentie 80 45).

Maastokartta-aineiston käyttäminen

Maanmittauslaitoksen mittakaavoissa 1:5 000–1:50 000 tuottamaa paikkatietoaineistoa voidaan käyttää 1:20 000–1:100 000 mittakaavaisen osoitekartan valmistuksessa.

Maastotietokannasta poimitaan tärkeimmät elementit, kuten tieverkko, pelto, vesistö, rakennukset sekä nimistö. Korkeuskäyrät kannattaa esittää valkoisina, mikäli ne halutaan kartalle mukaan. Kartan kuvaustekniikka (värit ja viivaleveydet) määritellään kunnan käytössä olevassa paikkatieto-ohjelmistossa.

Maastokarttaa voidaan käyttää sellaisenaan painettavan osoitekartan pohjaelementtinä, jos pohjakartta painetaan himmeänä (vaalea väri tai rasterointi) ja osoitteisto numeroineen mustana päällä. Käyrät ja rajat kannattaa aina kuitenkin jättää pois koska kartan luettavuus paranee kun viivat vähenevät. Valmistettaessa kartta 4-värisenä voidaan käyttää värillisen karttapohjan lisäksi myös kunnan vaakunaa, valokuvia ym. väriä vaativia elementtejä. Painettua maastokarttaa ei ole syytä käyttää sellaisenaan painettavan osoitekartan valmistuksessa.

Tiekartta-aineiston käyttäminen

Tieverkosto voidaan merkitä osoitekarttaan noudattaen soveltuvin osin virallista tieluokitusta.

Tien nimet merkitään tien kohdalle luettavaksi normaaliin tapaan vasemmalta oikealla tielinjaa seuraten. Tekstin sijoituksella ja numeroinnilla osoitetaan tarvittaessa, mikä osa risteilevästä tieverkosta kuuluu nimettyyn tiehen ja mihin suuntaan numerointi etenee. Tien osoitenumeroinnin alkupiste merkitään esimerkiksi nuolella ja loppupiste poikkiviivalla.

AffectoGenimap Oy:n julkaisema GT-kartta soveltuu käytettäväksi osoitekartan laadinnassa, kun painettavan kartan mittakaava on 1:100 000–1:200 000. Maanmittauslaitoksella vastaava aineisto on karttatietokanta 1:250 000.

Osoitekartan jakelu

Kunta tiedottaa osoitteistosta tehokkaasti internet-osoitekartan ja painetun osoitekartan avulla. Osoitekarttoja tulisi olla saatavilla kunnan palvelupisteissä. Suurimpien taajamien osoitekarttoja tulisi olla saatavilla myös maanmittaustoimistoista ja kaupallisista kartanmyyntipisteistä.

4 Ulkoilu- ja retkeily- ja moottorikelkkaväylästäön viitoitus- ja pelastuspaikannusjärjestelmä

Ulkoilu-, retkeily- ja moottorikelkkaväylästäöillä on yleensä maastoon merkitty reittinimistö ja viitoitus sekä ns. kilometripaalutus, joka ilmaisee etäisyyttä reitin alku- tai solmupisteestä.

Merkittävimmille reiteille tulisi rakentaa pelastuspaikannusjärjestelmä, jonka avulla avuntarvitsija voi ilmoittaa tarkan sijaintinsa reitin varrelta tehdessään hätäilmoituksen hätäkeskukseen.

Reitin rakentamisesta vastaava taho vastaa pelastuspaikannusjärjestelmän suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta. Järjestelmä tulee suunnitella ja toteuttaa yhteistyössä pelastuslaitoksen ja hätäkeskuksen kanssa.

SUOSITUS:

Tärkeimmillä kunnan sisäisillä ja seudullisilla ulkoilu-, retkeily- ja moottorikelkkaväylästäöillä otetaan käyttöön viitoitusjärjestelmä sekä pelastuspaikannusjärjestelmä hätätilanteita varten.

4.1 Pelastuspaikannusjärjestelmän rakenne

Pelastuspaikannusjärjestelmä rakentuu reitin varrelle kiinnitetyistä paikannusmerkeistä, reitin varren infotauluihin kiinnitetyistä hätäilmoitusohjeista sekä reittikartastosta, johon paikannusmerkkien sijainti on merkitty. Paikannusmerkissä on ohjeet hätäilmoituksen tekemistä sekä paikan ilmoittamista varten. Avun tarvitsija voi ilmoittaa paikan joko pelastuskoodilla tai maantieteellisinä koordinaatteina (asteina ja minuutteina minuutin tuhannesosan tarkkuudella) ETRS89(WGS84) -koordinaattijärjestelmässä.

Pelastuspaikannusjärjestelmän paikannusmerkkien koordinaatit toimitetaan tiedostona pelastuslaitokselle ja hätäkeskuslaitokselle niiden tietojärjestelmien kanssa yhteensopivassa muodossa.

Paikannusmerkkejä kiinnitetään patikka- ja hiihtoreiteillä reittiviittoihin, kilometripaaluuihin ja tarvittaessa suurempien mäkiäen yhteyteen niin, että kilometrin osuudella on yksi tai kaksi paikantamismerkkiä. Moottorikelkkareiteillä paikannusmerkit laitetaan säännöllisin 500 metrin välein.

Paikannusmerkissä tulisi olla seuraavat tiedot:

HÄTÄILMOITUS NÖDSAMTAL EMERGENCY CALL		112
PELASTUSKODI NÖDKOD EMERGENCY CODE	KR	175
Reitin nimi / Rutt / Route Kunta / Kommun / Municipality Alue / Område / Region		Retkireitti Peruskunta Harjun alue
Sijainti / Position: Pohjoinen leveys / Lat Itäinen pituus / Lon Koordinaattijärjestelmä: ETRS89 (WGS84)		62 astetta 00.571 minuuttia 026 astetta 41.554 minuuttia

Kyltin koko on 150 mm x 200 mm - Teksti vasen ja oikea suora

Paikannusmerkit voivat olla rakenteeltaan joko laatta- tai putkityyppisiä, joiden käyttö valitaan merkin kiinnitysmahdollisuuksien mukaan.

Laattamerkki

Laatan koko on noin 15 x 20 cm ja vahvuus noin 3 mm. Materiaali on säänkestävää muovia, jossa on heijastava pinta. Merkin teksti on punainen. Laattamerkkiä käytetään esim. viitoissa, infotauluissa ja kilometripaalutukseen kiinnitettynä.

Putkimerkki

Putken korkeus on noin 25 cm, halkaisija noin 7 cm ja vahvuus noin 2 mm. Materiaali on oranssia läpivärjättyä, sään ja auringonvalon vaikutukset kestävä muovia. Putken koko on mitoitettu siten, että putki voidaan kiinnittää 2 x 2 tuuman vahvuiseen puiseen paauluun. Putkeen kiinnitetään paikannusmerkin lisäksi hätäilmoitusohjeet.

4.2 Pelastuskoodi

Paikannusmerkin pelastuskoodi muodostuu kirjaintunnuksesta ja numerosta. Pelastuslaitos antaa reitillä pelastuskoodissa käytettävän kirjaintunnuksen sekä käytettävissä olevan numerosarjan.

4.3 Reittikartta

Ulkoilu-, retkeily- ja moottorikelkkareiteistä laaditaan reittikartta, joka on yhteensopiva pelastuslaitoksen kartastojen kanssa. Karttoihin merkitään mm. infotaulujen ja paikannusmerkkien sijainnit koordinaatteineen.

Reittikartta tulee pitää ajan tasalla. Ajantasaisen reittikartan tulee olla käyttäjien, erityisesti pelastuslaitoksen, saatavilla sekä painettuna että sähköisessä muodossa.

Reittikartan pohjana voidaan käyttää kunnan tai Maanmittauslaitoksen laatimaa maastokarttaa mittakaavassa 1:5 000–1:25 000 reitin laajuudesta riippuen.

4.4 Häät ilmoitusohjeet

Hätäkeskuslaitoksen hättilmoitusohjeita sijoitetaan reitin varren infotauluihin taukopai-koilla ja reitin risteyskohtiin. Hättilmoitusohjeet tulisi liittää myös alueen reitti- ja retkeily-karttoihin.

Hätäkeskuslaitoksen hättilmoitusohje (www.112.fi)

SUOSITUS:

Pelastuspaikannusjärjestelmän paikannusmerkkien sijaintikoordinaatit tulee toimittaa sähköisessä muodossa tiedostona sekä pelastuslaitokselle että hätäkeskukselle niiden tietojärjestelmien kanssa yhteensopivassa muodossa.

Reittikartta tulee pitää ajan tasalla. Ajantasaisen reittikartan tulee olla käyttäjien, erityisesti pelastuslaitoksen ja hätäkeskuslaitoksen, saatavilla sekä painettuna että sähköisessä muodossa. Pelastuspaikannusjärjestelmän paikannusmerkkien koordinaatit tulee toimittaa tiedostona pelastuslaitokselle ja hätäkeskuslaitokselle niiden tietojärjestelmien kanssa yhteensopivassa muodossa.

Osoitenumeroinnissa noudatetaan seuraavia periaatteita:

1. PERUSTEET

Osoitenumeron antaminen tapahtuu asemakaavan perusteella tai muun syyn sitä vaatiessa. Numeron muuttaminen tapahtuu tonttijaon tai sen muutoksen perusteella tai muun erityisen syyn sitä vaatiessa.

2. OHJEET

- a. Jokaiselle tontille annetaan numero ja kulmatontille numero jokaista katua vastaan.
- b. Isoille tonteille voidaan varata useita numeroita mahdollisesti tulevien useampien tonttien varalle. Tonttia kohden käytetään kuitenkin vain yhtä numeroa, käyttöosoitetta.
- c. Numeroinnin yhteydessä ei pääsääntöisesti käytetä kirjaimia. Jos kuitenkin tonttijaon tai sen muutoksen yhteydessä syntyy uusia tontteja ja osoitenumeroita ei ole käytettävissä eikä koko katuvarren numeroita ole mahdollista haitatta muuttaa, voidaan vanhan tontin numeroa käyttää uusilla tonteilla liittämällä siihen pääsääntöisesti pieni kirjain ilman väliä. Esim. osoitenumero 2 muuttuu numeroiksi 2a ja 2b.
- d. Numeroinnin tulee sopeutua olemassa olevaan numerointiin. Pääsääntöisesti ei vanhaa numerointia muuteta. Mikäli kuitenkin useat muutokset ovat aiheuttaneet ilmeistä sekavuutta ja epäselvyyttä olemassa olevaan osoitenumerointiin, voidaan tietyn alueen numerointi ottaa kokonaan käsiteltäväksi ja muuttaa mikäli se voi tapahtua ilman kohtuutonta haittaa.
- e. Numerointi suoritetaan siten, että numerot kasvavat etelästä pohjoiseen ja idästä länteen tai liikenteen päätulosuunnasta lukien siten, että parittomat numerot ovat oikealla ja parilliset vasemmalla puolen katua. Myös jalankulkukatuun tai toriin rajoittuvat tontit numeroidaan.

Mikäli tontilla on useampia osoitteita tulee vain yksi niistä ottaa käyttöosoitteeksi.

Osoitenumeromalli

The image shows a large, bold, black sans-serif font representation of the address format '99a'. The numbers '99' are significantly larger than the letter 'a', which is positioned to the right of the second '9'.

(kaup.geod.pts. 303§ 12.11.88. SFS 4559)

Modell på adressnummer

(stadsgeod. beslut 303§ 12.11.88. SFS 4559)

Liite 1 b

Osoitenumeroinnista tiedottaminen kiinteistön omistajalle, Helsingin kaupunki

HELSINGIN KAUPUNKI
KIINTEISTÖVIRASTO
kaupunkimittaus

OSOITENUMEROINTI
ADRESSNUMRERING

HELSINGFORS STAD-FASTIGHETSKONTORRET
STADSMÄTNINGSAVDELNINGEN

tiedottaa/informerar

03.11.2003

Arvoisa Helsingiläinen

Kaupungeodeetti on vahvistanut kiinteistönsä osoitenumeroinnin oheisen päätösluettelon mukaisesti. Kiinteistön osoite pyydetään ottamaan käyttöön ensitilassa.

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) sekä maankäyttö- ja rakennusasetuksen (875/1999) 84 § mukaan rakennuksen omistajan tulee asettaa kadulta, muulta liikenneväylältä ja tontin sisäiseltä liikennealueelta näkyvään paikkaan rakennuksen ja porrashuoneen tunnusta ilmaiseva numero tai kirjain. Osoitemerkinnän tulee opastaa myös hälytys- ja huoltoajoa sekä muuta liikennöimistä kiinteistölle.

Katujen kulmassa sijaitsevalle kiinteistölle on jokaisen kadun puolelle kiinnitettävä kyseisen kadun vahvistettu osoitenumero riippumatta siitä, mikä on kiinteistön ns. käyttöosoite/ postiosoite. Milloin samalla tontilla on useita asuinrakennuksia, osoitenumero ja kirjaimet on kiinnitettävä erikseen kuhunkin taloon. Jos rakennuksessa on useampia porrashuoneita, ne on merkittävä kirjaimin. Huoneistot on merkittävä numeroilla jatkuvaa numerosarjaa käyttäen kautta talon A-portaan alimmasta kerroksesta alkaen. Kellari- ja ullakkokomerot on varustettava samalla numerolla kuin se huoneisto johon ne liittyvät.

Pimeän aikana talojen osoitenumerot ja -kirjaimet on valaistava.

Osoitenumerokilven pohjan tulee olla valkoinen, numeroiden mustia ja tyypiltään arabialaisia, (katso osoitenumromalli) tai muuten sellaisia, että osoite on ao. kadulta selkeästi luettavissa. Huoneistonumeroiden tai kirjainten on oltava sellaisia, ettei niitä kadulta katsoen voida pitää osoitenumeroina. Kaupungin hyväksymä osoitenumromalli on tämän tiedotteen kääntöpuolella.

Osoitteen käyttö yhtiön nimenä ei ole suotavaa, koska osoitenumero saattaa muuttua kaavoituksen, tonttijaon tai rakentamisen vuoksi.

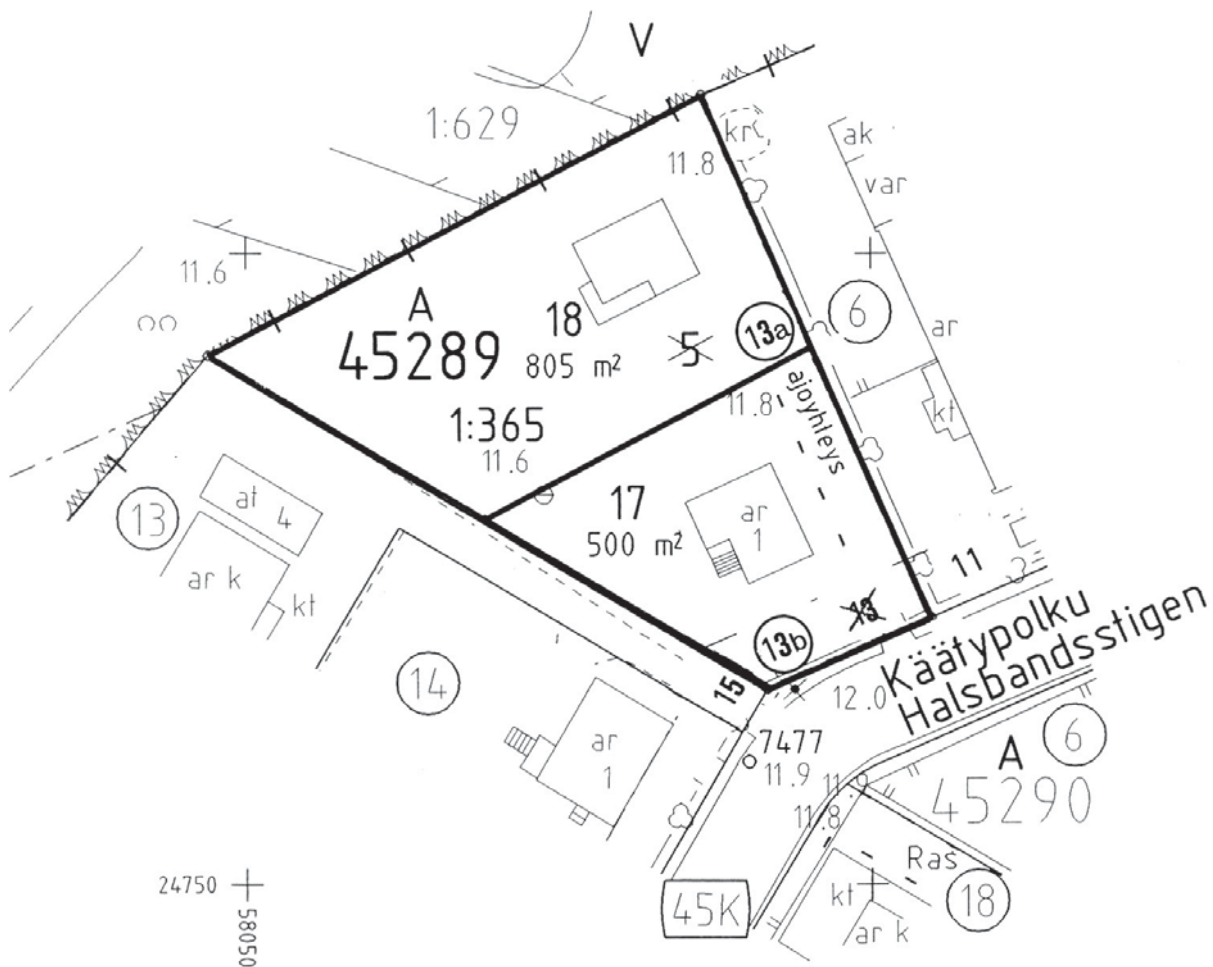
Kaupunkimittausosasto/kaupungeodeetti
(Viipurinkatu 2, Helsinki 51)
PL 2205, 00099 HELSINGIN KAUPUNKI
tiedustelut puh. 7312 4409 fax. 7312 4650

13a Vahvistettava osoitenumero

11 Säilyvä osoitenumero

~~18~~ Poistettava osoitenumero

XXX §
OSOITTEIDEN VAHVISTAMINEN KORTTELIN xxxxx TONTEILLE
X JA X

Kv

Karttalehti Ka	5523:13; 5524:1
Karttalehden hakuruutu Ki	K5 S4; K6 S1
Hakuruutu Os	79 60; 80 60

NUMEROINTIPERUSTE

Asemakaavan nro / pvm	Tonttijako nro / pvm
Asemakaavan muutos nro / pvm	Tonttijaon muutos nro / pvm 11048/14.11.2005
Muu peruste	

NYKYOSOITE TAI –OSOITTEET: MUUTTUNEET JA UUDET
(sulkuihin) merkitty osoite poistuu, OSOITTEET:
* merkitty osoite säilyy

Tontti (tila)	Osoite, omistaja (haltija)	Osoite	Tontti (tila)
xxxxx/x	(Käätapolku 13) Tontti Tonttinen Tonttikuja 1 A 1 00010 TONTTILA	Käätapolku 13b	xxxxx/x

Postiosoite
PL 2205
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kmo@hel.fi

Käyntiosoite
Viipurinkatu 2
Helsinki 51
<http://www.hel.fi/kv>

Puhelin
+358 9 731232

Faksi
+358 9 7312 4650

Tilinro
800012-62637

Y-tunnus
0201256-6
Alv.nro
FI02012566

xxxxx/x	(Käätypolku 13) Tontti Tonttinen Tonttikuja 1 A 1 00010 TONTTILA	Käätypolku 13a	xxxxx/x
---------	---	----------------	---------

Päätösluettelonotteet kiinteistön omistajille tai haltijoille sekä erillisessä jakeluluettelossa mainituille virastoille.

Päätös on annettu postin kuljetettavaksi xx.xx.2005

Lisätiedot:

Asiasta vastaava henkilö, titteli,puhelin xxxxxxxx

Kauko Geodeetti
kaupungeedeetti

Päätösluettelon tämä osa on ollut nähtävillä xx.xx.2005.

Postiosoite
PL 2205
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kmo@hel.fi

Käyntiosoite
Viipurinkatu 2
Helsinki 51
<http://www.hel.fi/kv>

Puhelin
+358 9 731232

Faksi
+358 9 7312 4650

Tilinro
800012-62637

Y-tunnus
0201256-6
Alv.nro
FI02012566

Liite 1 c
Esimerkki osoiteilmoituskirjeestä, Vantaan kaupunki

VANTAAN KAUPUNKI
MAANKÄYTTÖ JA YMPÄRISTÖ
Kuntateknikakeskus
Mittausosasto

Päiväys

01690 VANTAA

Kiinteistön, rekisteritunnus: 092-

Uusi osoite on Metsäniityntie 1 01690 VANTAA

Metsäniityntielle on suoritettava uusi osoitenumerointi. Kadun alkupää tulee siirtymään Rantaniityntieltä alkavaksi. Metsäniityntie on v. 2005 rakentamisohjelmassa.

Osoitteenmuutos tulee voimaan 1.5.2005 ja on oltava säännösten mukaisesti merkittynä kyseiseen päivämäärään mennessä kiinteistöllä.

Osoitemuutoksesta ilmoitan Rekisteritoimistoon, Postille, Vantaan Energia Oy:lle, Elisalle, Vantaan pelastuslaitokselle, Vantaan Vedelle sekä YTV:n jätehuoltolaitokselle.

Kiinteistönomistajan on itse ilmoitettava vuokralaisille, yrityksille ja As. Oy:n osakkaille osoitteenmuutoksesta.

Osoitenumeron on vahvistanut kaupungingeodeetti.

Osoitesihteri
Puh. 839 23624

Liitteet:
Ote rakennusjärjestyksestä
Karttakopio

Kadunnimikilpi

Asunto- ja kokoojakaduilla sallitun ajonopeuden ollessa 30 km/t - 50 km/t, esimerkiksi asuntoalueilla ja keskusta-alueilla.

Tekstityyppi:

Helvetica Medium pienaakkoset

Tekstiväri:

Musta

Tekstikorkeus (mm), kun alueen suurin ajonopeus on 50 km/t:

Iso kirjain 61 mm, pieni kirjain 45 mm

Kilven pohjaväri:

Valkoinen

Muut viestit kilvessä:

Kivessä voi olla kaupunginosan nimi ja/tai numero. Kilpeen ei tule sijoittaa muita viestejä, kuten nuolia tai mainoksia, jotka heikentävät opastamisen selkeyttä ja vaikeuttavat kilven nimitekstin hahmottamista liikkuvasta ajoneuvosta. Asemakaava-alueen ulkopuolella sekä asemakaava-alueella maankäyttö- ja rakennuslain 83 §:n 4 momentin mukaisella liikennealueella on kielletty maantien käyttäjille tarkoitettujen ulkomainosten asettaminen.

Kilpien asennus/sijoitus:

Kilvet suunnittelee kunta. Kilpi asennetaan yleiselle alueelle, kiinteistöön, sen alueelle tai rakennukseen maankäyttö- ja rakennuslain 163 §:ään perustuen. Kun kilvet asennetaan tolppaan, tulisi kilpitekstien olla kaksipuolisia. Kilvet voidaan tarvittaessa asentaa samaan tolppaan liikennemerkkien kanssa, ensisijassa liikennemerkkien alapuolelle. Katukilpien ei tulisi estää liikennemerkin näkymistä. Kiinnitys tolppaan liite 4(8).

Rauhankatu

Kilven korkeus 90 mm

Rauhankatu
Fredsgatan

Kilven korkeus 180 mm

Rauhankatu
Fredsgatan
Kaupunginosa
Stadsdelen

Kilven korkeus 270 mm

Nimikilpien rakentaminen ja yksityiskohdat vaikuttavat elinympäristömme ominaispiirteisiin ja muodostavat rakennettua kulttuuria.

Kadun- ja tiennimikilpi

Pää- ja kokoojaväylillä sallitun ajonopeuden ollessa 60 km/t - 80 km/t, esimerkiksi lähiöissä, teollisuusalueilla, haja-asutusalueilla.

Tekstityyppi:

Helvetica Medium pianaakkoset

Tekstin väri:

Musta

Tekstikorkeus (mm), kun pääkadun/-tien suurin ajonopeus on 60 km/t:

Iso kirjain 80 mm, pieni kirjain 60 mm

Tekstikorkeus, kun pääkadun/-tien suurin ajonopeus on 80 km/t:

Iso kirjain 100 , pieni kirjain 80

Kilven pohjaväri:

Valkoinen

Muut viestit kilvessä:

Kilpeen ei suositella sijoitettavaksi muita viestejä, kuten nuolia tai mainoksia, jotka vaikeuttavat tai heikentävät opastamisen selkeyttä ja kilven nimitekstin hahmottamista liikkuvasta ajoneuvosta. Asemakaava-alueen ulkopuolella sekä asemakaava-alueella maankäyttö- ja rakennuslain 83 §:n 4 momentin mukaisella liikennealueella on kielletty maantien käyttäjille tarkoitettujen ulkomainosten asettaminen

Kilven asennus / sijoitus:

Kilvet suunnittelee ja asentaa yleensä kunta. Kilpi asennetaan yleiselle alueelle, kiinteistöön, sen alueelle tai rakennukseen maankäyttö- ja rakennuslain 163 §:ään perustuen. Kun kilvet asennetaan tolppaan, tulisi kilpitekstien olla kaksipuolisia. Tolppaan asennettujen tiennimikilven etäisyys yleisen tien pientareen ulkoreunasta on noin 4 metriä. Kilvet voidaan tarvittaessa asentaa samaan tolppaan liikennemerkkien kanssa, ensisijassa liikennemerkkien alapuolelle. Katukilpien ei tulisi estää liikennemerkin näkymistä.

Vauhtitie

Kilven korkeus on 150 mm, kun ajonopeus on 60 km/t

Kilven korkeus on 200 mm, kun ajonopeus on 80 km/t

Vauhtitie
Fartvägen

Kilven korkeus on 150 mm, kun ajonopeus on 60 km/t

Kilven korkeus on 200 mm, kun ajonopeus on 80 km/t

Nimikilpien rakentaminen ja yksityiskohdat vaikuttavat elinympäristömme ominaispiirteisiin ja muodostavat rakennettua kulttuuria.

Kadun- ja tiennimikilpi

Arvokkailla alueilla ja paikallisia ominaispiirteitä käsittävillä alueilla

Tekstityyppi:

Erillisen suunnitelman mukaan

Tekstin väri:

Musta tai suunnitelman mukaan

Tekstikorkeus (mm):

Erillisen suunnitelman mukaan, kuitenkin vähintään 60 mm

Kilven pohjaväri:

Valkoinen tai suunnitelman mukaan

Kilven sijainti:

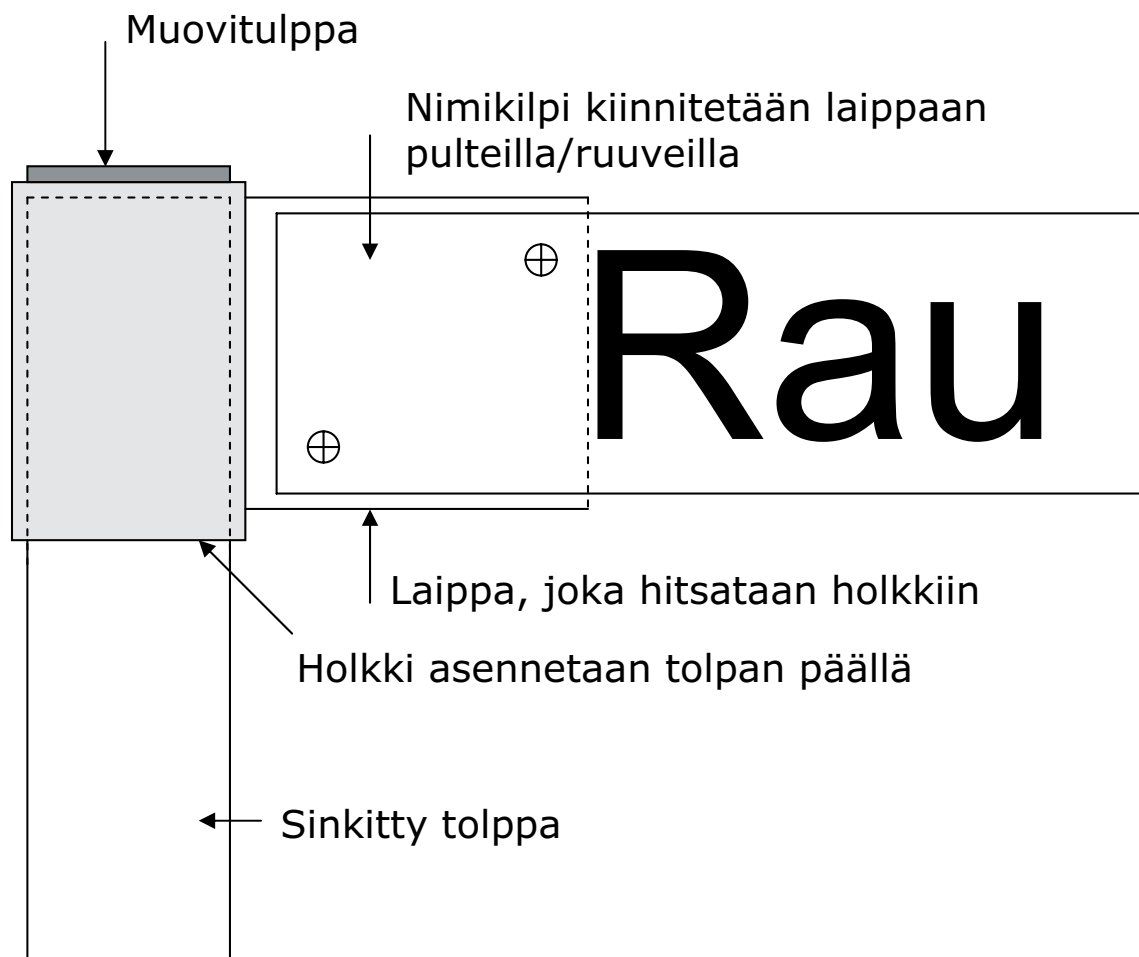
Erillisen suunnitelman mukaan

KAUPUNGINKATU

Kilven minimikorkeus 90 mm

Nimikilpien rakentaminen ja yksityiskohdat vaikuttavat elinympäristömme ominaispiirteisiin ja muodostavat rakennettua kulttuuria.

Kadun- ja tiennimikilven kiinnitys

Nimikilpien rakentaminen ja yksityiskohdat vaikuttavat elinympäristömme ominaispiirteisiin ja muodostavat rakennettua kulttuuria.

Rakennuksen osoitemerkintä taajamissa

Malli: Numerokilpi

Osoitemerkinnät opastavat liikennöimistä, hälytys- ja huoltoajoa kiinteistöille.

Omistajan velvollisuus :

Rakennuksen omistajan tulee asettaa kadulta, muulta liikenneväylältä ja tontin sisäiseltä liikennealueelta näkyvään paikkaan rakennuksen ja porrashuoneen tunnusta ilmaiseva numero tai kirjain. Rakennuksen osoitenumera päätää kunta. Osoitenumeron tekstityypistä ja kilven koosta päätää kunta tai kunnan rakennusvalvontaviranomainen.

Rakennuksen osoitenumero tulee valaista, jos kunnassa niin on säädetty. Rakennuksen osoitenumero voidaan merkitä myös nimenumerokilvellä, jossa samassa kilvessä on kadunnimi ja rakennuksen numero, kts liite 6(8).

Tekstityyppi:

Helvetica Medium pienaakkoset

Numeron / tekstin väri:

Musta, suuri kontrasti numeron taustan kanssa

Numeron korkeus:

100 mm

Numeron taustan koko:

Taustan korkeus 150 mm, leveys alla olevien esimerkkien mukaan

Numeron taustan väri:

Valkoinen tai vaalean harmaa

Numeron korkeus maasta:

min. 2100 mm

Numeron sijainti:

Katuun rajoittuvan tai sen välittömään läheisyydessä olevan rakennuksen osoitenumero sijoitetaan seinään kadulle johtavan portin tai muun sisäänkäynnin kohdalle. Milloin rakennus ei ole kadun välittömässä läheisyydessä, osoitenumero sijoitetaan näkyvään paikkaan kiinteistölle johtavan ajoväylän alkupäähän noin 2,1 metrin korkeudelle maasta, tarvittaessa erillisen pylväaseen. Jos rakennuksessa on useampia porrashuoneita, ne merkitään isoin kirjaimin. Jos sama osoite on jaettu, pienet kirjainosat esim. 2a ja 2b tulevat välittömästi numeroiden viereen. Kulmatontilla molemmat osoitenumerot asetetaan näkyviin kadun suuntaisesti, silloin kun rakennus on selvästi nähtävissä molemmilta osoitekaduilta.

Opastus tontilla:

Useamman rakennuksen ryhmässä sijoitetaan tontin opastaulu ajoliittymän läheisyyteen pelastuslaitoksen toimien helpottamiseksi. Opastauluun merkitään rakennukset, porrastunnisteet, väestönsuojan sijainti ja pelastustie. Pelastustie eli ajoyhteys, jota hälytysajoneuvot voivat käyttää hätätilanteessa, merkitään Pelastustie-kilvellä. Kilven pohjaväri on keltainen ja teksti musta. Kilvessä lukee joko 1) Pelastustie, 2) Pelastustie Räddningsväg tai 3) Räddningsväg.

Kilpien rakentaminen ja yksityiskohdat vaikuttavat elinympäristömme ominaispiirteisiin ja muodostavat rakennettua kulttuuria.

Rakennuksen osoitmerkintä taajamissa

Malli: Niminumerokilpi

Osoitmerkinnät opastavat liikenneöimistä, hälytys- ja huoltoajoa kiinteistöille.

Omistajan velvollisuus :

Rakennuksen omistajan tulee asettaa kadulta, muulta liikenneväylältä ja tontin sisäiseltä liikennealueelta näkyvään paikkaan rakennuksen ja porrashuoneen tunnusta ilmaiseva numero tai kirjain. Rakennuksen osoitenumeroa päättää kunta. Osoitenumeron tekstityypistä ja kilven koosta päättää kunta tai kunnan rakennusvalvontaviranomainen.

Rakennuksen osoitetta ilmaiseva tunnus voidaan merkitä numerolla, kts liite 5(8), tai vaihtoehtoisesti niminumerokilvellä noudattaen tässä esitettyjä ohjeita. Yhdistelmään ei tule merkitä As Oy- muotoista kadunnimeen perustuvaa asuntoyhteisön nimeä. Kadunnimeen perustuvaa asuntoyhteisön nimeä ei myös tule sijoittaa rakennuksen seinään kadunnimikilpeä muistuttavalla tavalla. Osoitmerkintä tulee valaista, jos kunnassa niin on säädetty. Niminumerokilvessä suositellaan käytettävän kielilainsäädännön mukaisia kieliversioita.

Tekstityyppi:

Helvetica Medium isot aakkoset

Tekstin ja numeron väri:

Musta, riittävän suuri kontrasti taustan kanssa

Tekstin + numeron korkeus:

Suuri kirjain 80-100 mm/pieni kirjain 60-80mm, numeron korkeus 80-100 mm, teksti sijoitetaan kilven pituussuunnassa keskelle.

Taustan pohjaväri:

Valkoinen tai vaalean harmaa

Korkeus maasta:

min. 2100 mm

Kadunnimimeron sijainti:

Katuun rajoittuvan tai sen välittömässä läheisyydessä olevan rakennuksen kadunnimimerko sijoitetaan väärinkäsitysten välttämiseksi ensisijassa kyseisen kadun puolella rakennuksen seinään tai rakennelmaan. Milloin rakennus ei ole kadun välittömässä läheisyydessä, kadunnimimerko sijoitetaan näkyvään paikkaan kiinteistöille johtavan ajoväylän alkupäähän noin 2,1 metrin korkeudelle maasta omaan tolppaan. Tunnus voidaan tällöin poikkeuksellisesti varustaa myös opastavalla nuolella.

Rakennuksen porrashuoneet merkitään numeroin ja/tai isoin kirjaimin. Jos sama osoite on jaettu käytetään pieniä kirjaimia, jotka sijoitetaan välittömästi numeroiden viereen esim. 2a ja 2b. Kulmatontilla molemmat osoitenumerot asetetaan näkyviin kadun suuntaisesti, silloin kun rakennus on selvästi nähtävissä molemmilta osoitekaduilta.

Opastus tontilla:

Useamman rakennuksen ryhmässä sijoitetaan tontin opastaulu tontilla sen ajoliittymän läheisyyteen pelastuslaitoksen toimien helpottamiseksi. Opastauluun merkitään rakennukset, porrastunnisteet, väestönsuojan sijainti ja pelastustie. Pelastustie eli ajoyhteys, jota hälytysajoneuvot voivat käyttää hätätilanteessa, merkitään Pelastustie-kilvellä. Kilven pohjaväri on keltainen ja teksti musta. Kilvessä lukee joko 1) Pelastustie, 2) Pelastustie Räddningsväg tai 3) Räddningsväg.

Kilpien rakentaminen ja yksityiskohdat vaikuttavat elinympäristömme ominaispiirteisiin ja muodostavat rakennettua kulttuuria.

Rakennuksen osoitmerkintä haja-asutusalueella

Osoitmerkinnät opastavat liikennöimistä, hälytys- ja huoltoajoa kiinteistöille.

Omistajan velvollisuus:

Rakennuksen omistajan tulee asettaa kadulta, muulta liikenneväylältä ja tontin sisäiseltä liikennealueelta näkyvään paikkaan rakennuksen ja porrashuoneen tunnusta ilmaiseva numero tai kirjain. Osoitenumeroa päättää kunta. Osoitenumeron tekstityypistä ja kilven koosta päättää kunnan rakennusvalvontaviranomainen.

Tekstityyppi:

Helvetica Medium, pienaakkoset

Numeron / tekstin väri:

Musta, suuri kontrasti kilven värin kanssa

Numeron / tekstin korkeus (mm), kun päätien suurin ajonopeus on **60 km/t**:

Numero 100 mm, pieni kirjain 60 mm

Numeron / tekstin suurin korkeus, kun päätien suurin ajonopeus on **80 km/t**:

Numero 150 mm, pieni kirjain 100 mm

Kilven pohjaväri:

Valkoinen tai vaalean harmaa

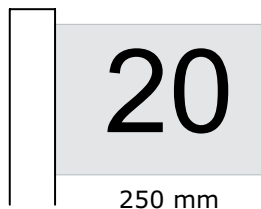
Kilven korkeus maanpinnasta (mm):

Min. 2000 mm

Kilven sijainti:

Tien välittömässä läheisyydessä olevan rakennuksen osoitenumero sijoitetaan seinään tielle johtavan portin tai muun sisäänkäynnin kohdalle.

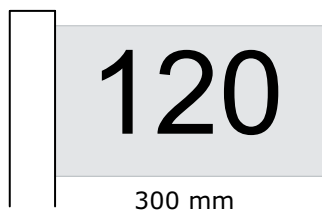
Milloin rakennus ei ole tien välittömässä läheisyydessä, osoitenumero sijoitetaan näkyvään paikkaan kiinteistölle johtavan ajoväylän alkupäähän noin 2,1 metrin korkeudelle maasta, tarvittaessa erillisen pylvääseen. Jos ajoväylästä ajetaan kahteen kiinteistöön, käytetään jaettua osoitetta ja ne merkitään pienillä kirjaimilla välittömästi numeron viereen esim. 120a,b.

Kilpien korkeudet

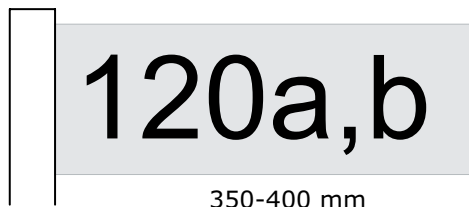
150 mm, kun alueen ajonopus on 60 km/t

200 mm, kun alueen ajonopus on 80 km/t

150 mm, kun alueen ajonopus on 60 km/t

200 mm, kun alueen ajonopus on 80 km/t

150 mm, kun alueen ajonopus on 60 km/t

200 mm, kun alueen ajonopus on 80 km/t

Kilpien rakentaminen ja yksityiskohdat vaikuttavat elinympäristömme ominaispiirteisiin ja muodostavat rakennettua kulttuuria.

Rakennuksen osoitemerkintä saarella

Osoitemerkinnät opastavat liikenneöimistä, hälytys- ja huoltoajoa kiinteistöille.

Omistajan velvollisuus:

Rakennuksen omistajan tulee asettaa liikenneväylältä näkyvään paikkaan rakennuksen tunnusta ilmaiseva numero tai kirjain. Kun pääasiallinen liikennöintitapa saarella tai mantereella olevalle kiinteistölle on venekuljetus, tunnusta ilmaiseva kilpi sijoitetaan kiinteistön rantaan. Osoitenumeroista päätää kunta. Osoitenumeron tekstityypistä ja kilven koosta päätää kunnan rakennusvalvontaviranomainen.

Tekstityyppi:

Helvetica Medium

Numeron väri:

Musta, suuri kontrasti kilven värin kanssa

Numeron korkeus (mm):

200 mm

Kilven pohjaväri:

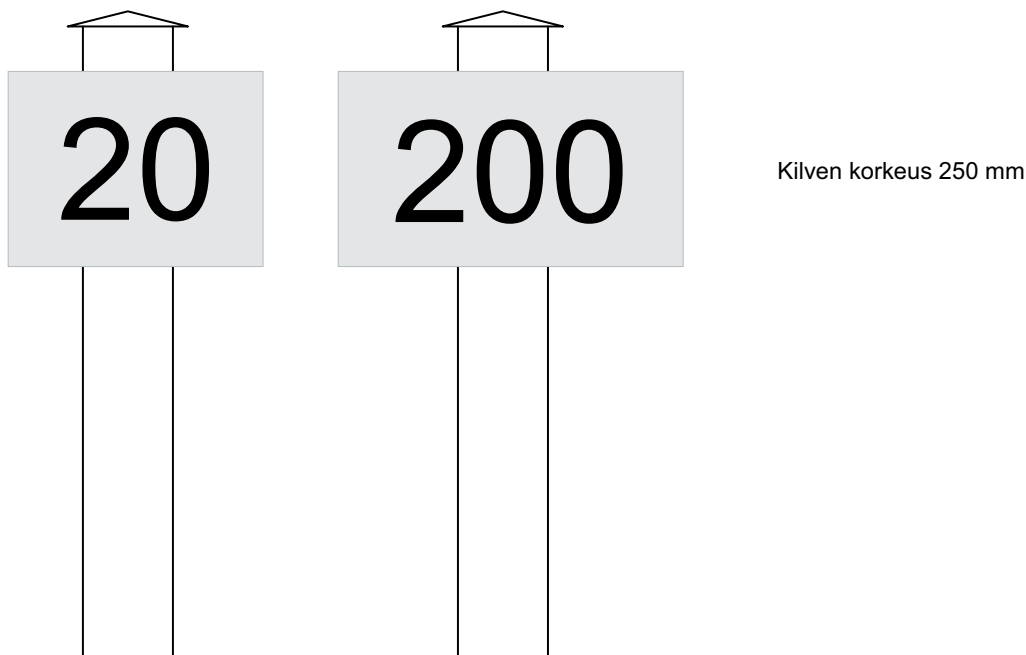
Valkoinen tai vaalean harmaa

Kilven korkeus maanpinnasta (mm):

Min. 1500 mm

Kilven sijainti:

Kilpi sijoitetaan ranta-alueelle siten, että se näkyy järvi- tai merialueen suuntaan.

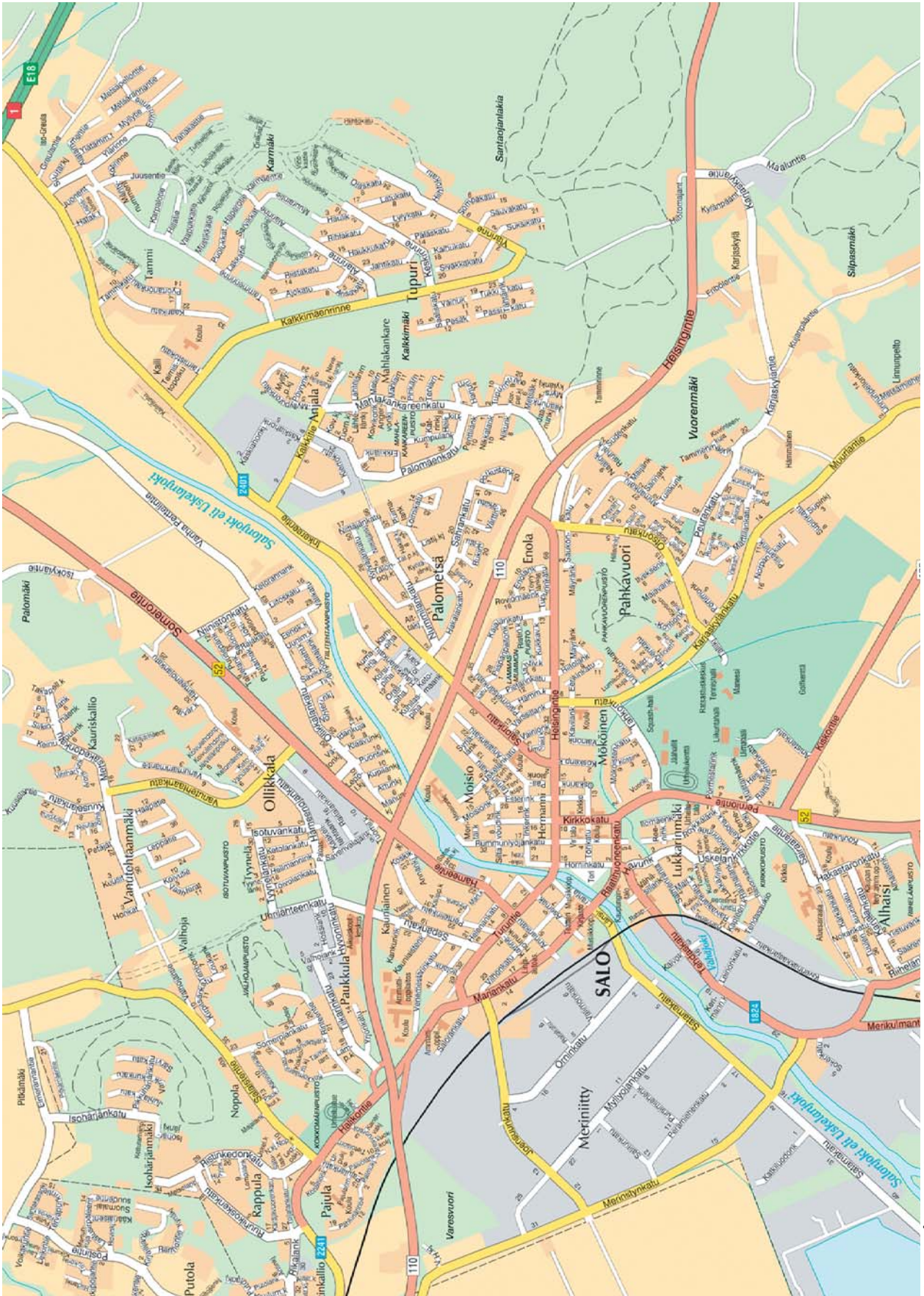
Kilpien rakentaminen ja yksityiskohdat vaikuttavat elinympäristömme ominaispiirteisiin ja muodostavat rakennettua kulttuuria.

Liite 3
Osoitekarttaesimerkit (© Genimap Oy)

© Genimap Oy

© Genimap Oy

Liite 4
Paikannusmerkki

HÄTÄILMOITUS NÖDSAMTAL EMERGENCY CALL		112
PELASTUSKODI NÖDKOD EMERGENCY CODE	KR	175
Reitin nimi / Rutt / Route Kunta / Kommun / Municipality Alue / Område / Region		Retkireitti Peruskunta Harjun alue
Sijainti / Position: Pohjoinen leveys / Lat Itäinen pituus / Lon Koordinaattijärjestelmä: ETRS89 (WGS84)		62 astetta 00.571 minuuttia 026 astetta 41.554 minuuttia